

T.C.
ULAŖTIRMA BAKANLIğI
KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜğÜ
İç Denetim Birimi Başkanlığı

2009 YILI
İÇ DENETİM
FAALİYET RAPORU

ŖUBAT 2010

İÇİNDEKİLER

GENEL MÜDÜR SUNUŞU	2
İÇ DENETİM BİRİMİ BAŞKANININ SUNUŞU	3
I. GENEL BİLGİLER	
A. MİSYON VE VİZYON	4
B. YETKİ, GÖREV ve SORUMLULUKLAR.....	4
C. BAŞKANLIĞIMIZA İLİŞKİN BİLGİLER.....	5
1. Fiziksel Yapı.....	5
2. Organizasyon Yapısı	5
3. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar.....	6
4. İnsan Kaynakları	6
5. Mali Kaynaklar	7
D. İDAREMİZİN TEŞKİLAT YAPISI.....	7
II. AMAÇ VE HEDEFLER	
A. İÇ DENETİM FAALİYETİNİN AMAÇ VE HEDEFLERİ.....	9
B. TEMEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER.....	9
III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	
A. DENETİM FAALİYETLERİ.....	11
B. YAPILAN TESPİT VE ÖNERİLER	12
C. UZLAŞILAMAYAN HUSUSLAR.....	21
D. DANIŞMANLIK VE DİĞER FAALİYETLER	21
E. FAALİYETLERE İLİŞKİN SAYISAL BİLGİLER.....	22
IV. PERFORMANS BİLGİLERİ	
A. KALİTE GÜVENCE DEĞERLENDİRMELERİ	23
B. DİĞER DEĞERLENDİRMELER.....	23
C. ONAYLANMAYAN TESPİT VE ÖNERİLER	23
V. İÇ DENETİMİN KABİLİYET VE KAPASİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
A. ÜSTÜNLÜKLER	24
B. ZAYIFLIKLAR	24
C. DEĞERLENDİRME.....	24
VI. İDARENİN RİSKLERİ, RİSK YÖNETİMİ, YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMİ	
A. TANIMLANMIŞ RİSKLER.....	25
B. MEVCUT KONTROLLERİN ETKİNLİĞİ VE YETERLİLİĞİ	29
C. YENİ RİSK ALANLARI VE BUNLARIN OLASI ETKİLERİ	29
D. VERİLEN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER	29
VII. EĞİTİM FAALİYETLERİ	31
VIII. ÖNERİ VE TEDBİRLER	32

GENEL MÜDÜR SUNUŞU

İdaremizin tüm yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi ve izlenmesi amacıyla yapılan iç denetim faaliyetleri sonucunda; sisteme yönelik genel değerlendirmeleri, önemli riskleri, yönetim ve kontrol sorunları ile bunlara ilişkin bulgu ve önerileri kapsayan Yıllık Faaliyet Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor sayesinde İdaremizin bir yıllık faaliyetlerinin amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara, performans programlarına ve mevzuata uygun olarak planlanıp yürütülmesi ile kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması hususları ölçülüp değerlendirilmiştir.

Hesap verebilirliğin en önemli araçlarından biri olan ve İç Denetim Birimi Başkanlığınca kamuoyunu bilgilendirme amacını yerine getirmesine yönelik olarak hazırlanan faaliyet raporunun ilgililere fayda sağlamasını içtenlikle dilerim.

M. Cahit TURHAN
Genel Müdür

İÇ DENETİM BİRİMİ BAŞKANININ SUNUŞU

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu idarelerinde yönetim sorumluluğu, mali saydamlık ve hesap verebilirlik esaslarına dayalı yeni bir mali yönetim ve kontrol sisteminin oluşturulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda fonksiyonel bağımsızlığı olan ve faaliyetlerine ilişkin hesap verebilen iç denetim anlayışı da Türk Kamu İdaresinin gündemine gelmiştir.

İç denetim faaliyetleri kurumun risk yönetimi, kontrol ve kurumsal yönetim süreçleriyle ilgili bağımsız ve tarafsız güvence sağlama ve danışmanlık faaliyeti çerçevesinde yönetsel hesap verebilirliğin yerleşmesine önemli katkı sağlamaktadır.

Bu kapsamda, Genel Müdürlüğümüzde iç denetimin rolü değerlendirildiğinde; Başkanlığımız çalışmaları 2009 yılında da, hataların önlenmesi, risk ve zayıflıkların belirlenmesi, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması, yönetim sistemlerinin ve süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla ilgili mevzuat hükümlerine uygun şekilde yürütülmüştür.

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 46 ncı maddesi uyarınca; program dışı yapılanlar da dâhil iç denetim faaliyetlerini, Başkanlığımızın performansını, tespit ve önerilerini, önerilerden onaylanmayan ve uygulanmayanlar varsa bunların nedenlerini, iç denetçilerin eğitimini ve diğer faaliyet sonuçlarıyla ilgili bilgileri içeren Birim Faaliyet Raporu hazırlanmıştır. Raporda, yıl içerisinde hazırlanan denetim raporlarında belirtilen ve üst yönetici onayı sonrasında gereği için ilgili birimlere iletilen tespit ve önerilerin özetine yer verilmiş olup, bu önerilere ilişkin alınan tedbirler süreç içinde ayrıca takip edilecektir.

Genel Müdürlüğümüzün yönetim ve kontrol sisteminin genel değerlendirmesi, önemli riskler, yönetim ve kontrol sorunları ile bunlara ilişkin önerileri de kapsayan Faaliyet Raporumuz, yapılan iç denetim uygulamalarının değerlendirilmesi suretiyle en iyi denetim uygulamalarının belirlenmesi, kamu idarelerinde yaygınlaştırılması ve kamuoyuna açıklanması amacıyla üst yönetici aracılığıyla İç Denetim Koordinasyon Kuruluna sunulacaktır.

Başkanlığımız faaliyetleri, Genel Müdürlüğümüz çalışmalarını geliştirmek ve değer katmak gayesiyle bu yıl olduğu gibi gelecek yıllarda da ilgili mevzuat ve İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen Kamu İç Denetim Standartları ve Meslek Ahlak Kurallarına, açıklık bulunmayan hallerde ise uluslararası denetim standartları ile etik kurallara uygun olarak sürdürülecektir.

İsmail TÜMAY
İç Denetim Birimi Başkanı

I. GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

Misyon:

Yol kullanıcılarının talebini karşılayacak, diğer ulaşım sistemleriyle uyumlu, güvenli, konforlu, çevreye duyarlı ve çağdaş ihtiyaçlara cevap verecek otoyollar ile devlet ve il yollarını planlanmak, projelendirilmek, inşa etmek, bakımını yapmak ve işletmek amacıyla Genel Müdürlüğümüzce yürütülen faaliyetleri, geliştirmek ve değer katmak için risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinliğini genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun olarak, sistematik ve disiplinli bir yaklaşımla değerlendirmek ve geliştirmek suretiyle kurumumuzun amaçlarına ulaşmasına yardımcı olmaktadır.

Vizyon:

Genel Müdürlüğümüzün, güvenilir ve konforlu ulaşım hizmeti veren, gelişmiş teknolojileri kullanan, gerçekçi, insana ve çevreye duyarlı karayolu projeleri üreten, güçlü mali yapıya sahip, gülümseyen çalışanlara ve çağdaş bir yönetime sahip bir kurum olmasına yapacağımız denetimler ve vereceğimiz danışmanlık hizmetleriyle katkıda bulunmaktadır.

B. YETKİ, GÖREV ve SORUMLULUKLAR

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile Karayolları Genel Müdürlüğü İç Denetim Birimi Yönergesinin ilgili maddeleri uyarınca Başkanlığımızın görevleri ile iç denetçilerimizin yetki ve sorumlulukları aşağıdaki bölümlerde özetlenmiştir.

Başkanlığımızın Görevleri:

a. Genel Müdürlük merkez ve taşra teşkilatının tüm işlem ve faaliyetlerinin; amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu ve etkinliğini, nesnel risk analizlerine dayanarak denetlemek ve değerlendirmek.

b. Genel Müdürlük kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını, varlıklarının koruma altına alınmasını sağlama amaçlı performans değerlendirmelerini yapmak ve önerilerde bulunmak.

c. İdarenin faaliyet ve işlemlerinin ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuat ile belirlenen hedef ve politikalara uygunluğunu denetlemek.

ç. Üretilen bilgiler ile kamuoyuna açıklanan her türlü rapor, istatistik, muhasebe kayıtları ile mali tabloların doğruluğunu, güvenilirliğini ve zamanındalığını sınamak.

d. Birimlerin elektronik bilgi sistemleri ile e-Devlet hizmetlerinin sürekliliğini ve güvenilirliğini denetlemek.

e. İç kontrol sisteminin etkinliğinin artırılması ve sistemdeki risklerin asgariye indirilmesi için Genel Müdürlük faaliyetlerini olumsuz etkileyebilecek riskleri tanımlamak, mümkünse sayısallaştırmak ve sürekli gözden geçirerek gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak.

f. Genel Müdürlüğün risk yönetimi, iç kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinlik ve yeterliliğini değerlendirerek nesnel güvence sağlamak, gerektiğinde bu konularda bağımsız ve tarafsız rehberlik ve danışmanlık hizmeti vermek.

g. Denetim sırasında ve denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek veya suç teşkil eden durumlara ilişkin tespitlerini Üst Yöneticiye bildirmek.

ğ. Üst Yönetici tarafından verilen iç denetim hizmetleri ile ilgili diğer işleri yapmak.

İç Denetçilerin Yetkileri:

- a.** Denetim konusuyla ilgili elektronik ortamdakiler dâhil her türlü bilgi, belge ve dokümanlar ile nakit, kıymetli evrak ve diğer varlıkların ibrazını talep etmek.
- b.** Denetlenen birim çalışanlarından, iç denetim faaliyetlerinin gereği olarak yardım almak, yazılı ve sözlü bilgi istemek.
- c.** Denetim faaliyetinin gerektirdiği konularda, kurum içinden veya dışından uzman yardımı almak.
- ç.** Denetim faaliyetinin gerektirdiği araç, gereç ve diğer imkânlardan yararlanmak.
- d.** Denetimi engelleyici tutum, davranış ve hareketleri Başkanlık aracılığıyla Üst Yöneticinin bilgisine intikal ettirmek.

İç Denetçilerin Sorumlulukları:

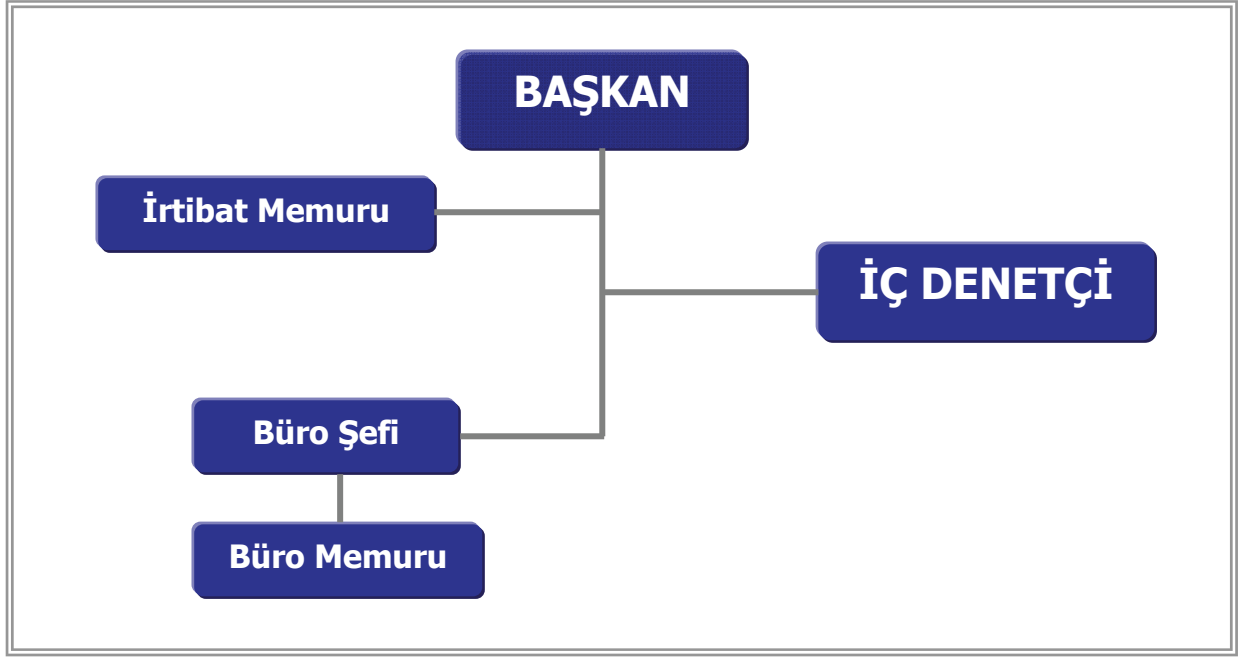
- a.** Mevzuata, belirlenen denetim standartlarına ve etik kurallara uygun hareket etmek.
- b.** Mesleki bilgi ve becerilerini sürekli olarak geliştirmek.
- c.** Yetki ve ehliyetini aşan durumlarda Başkanlığı haberdar etmek.
- ç.** Verilen görevin tarafsız ve bağımsız olarak yapılmasına engel olan durumların bulunması halinde, durumu Başkanlığa bildirmek.
- d.** Denetim raporlarında kanıtlara dayanmak ve değerlendirmelerinde objektif olmak.
- e.** Denetim esnasında elde ettiği bilgilerin gizliliğini korumak.

C. BAŞKANLIĞIMIZA İLİŞKİN BİLGİLER**1. Fiziksel Yapı**

Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 09/08/2007 tarihli ve B.09.1.TCK.0.65.04.22-601.01-1822 sayılı Olur'ları ile kurulan Başkanlığımız, Genel Müdürlüğümüz A Blok 11. katında birisi Başkanlık, ikisi büro şefliği ve yedisi iç denetçiler için tahsis edilmiş olan toplam on adet odada faaliyetlerini sürdürmektedir.

2. Organizasyon Yapısı

Başkanlığımıza 15 adet İç Denetçi, 1 adet İrtibat Memuru, 1 adet Büro Şefi ve 1 adet Büro Memuru olmak üzere atanmış toplam 18 adet personel bulunmaktadır. Yapılanmaya ilişkin organizasyon şeması şu şekildedir:

3. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Başkanlığımızın bilgi ve teknolojik kaynak eksikleri 2008 yılında giderildiğinden, 2009 yılında bir adet klima dışında dayanıklı taşınır teminine ihtiyaç duyulmamıştır. Bu çerçevede mevcut kaynaklara ilişkin liste şu şekildedir:

Bilgi ve Teknolojik Kaynak	Adedi
Masaüstü Bilgisayar	4
Dizüstü Bilgisayar	15
Tarayıcı ve Yazıcı Özellikli Fotokopi Makinesi	1
Faks Cihazı	1
Projeksiyon Cihazı	1
Telefon Cihazı	21
Klima	1

4. İnsan Kaynakları

Tahsis edilen 1 dereceli 14 adet ve 2 dereceli 1 adet İç Denetçi kadrolarına 2006 ve 2007 yıllarında atamalar yapılmış ve denetçilerin birisi Genel Müdürlük Makamı Olur'u ile Başkanlık faaliyetlerini koordine etmekle görevlendirilmiştir.

Mevcut İç Denetçilerimizin meslek grupları itibariyle dağılımı aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

İç Denetçinin Eğitim Gördüğü Mesleki Alan	Adedi
İnşaat Mühendisliği	4*
Makine Mühendisliği	1
Matematik Mühendisliği	1
Matematik	1
Ekonomi	1
İktisat ve Maliye	2
İşletme	1
Bankacılık, Sigorta, Halkla İlişkiler, Radyo ve Televizyon	4
TOPLAM	15

* Bir kişi Başkan olarak görevlendirilmiştir. İki kişinin Yüksek Lisans eğitimi bulunmaktadır.

5. Mali Kaynaklar

Maliye Bakanlığınca Başkanlığımıza ait her türlü giderin üst yöneticinin giderlerinin yapıldığı tertipten karşılanacağı hükmolunduğundan, harcamalarımız Karayolları Genel Müdürlüğü 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin A Cetvelinde "Özel Kalem" içinde iç denetim hizmetleri için ayrılan ve 04.5.9.02 fonksiyonel kodunda yer alan kaynaktan karşılanmıştır.

Bu kapsamda 03 ekonomik kodundan yapılan harcamalara ilişkin detaylar şu şekilde olmuştur.

EKONOMİK KOD	TOPLAM ÖDENEK (TL)	HARCANAN MİKTAR (TL)	KAYNAK KULLANIM YÜZDESİ	AÇIKLAMA
03.2 Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımı	2.970	1.615	% 54	Başkanlığın kırtasiye ihtiyaçları için kullanılmıştır.
03.3 Yolluklar	103.500	65.083	% 63	Gerçekleştirilen 11 denetim faaliyetinin saha çalışmaları ile toplantı, eğitim vb. faaliyetleri için yapılan geçici görevlendirmelerde kullanılmıştır.
03.7 Menk.Mal.Gay.Hak.Alm.Bak.ve Onr.Gid.	3.240	1.935	% 60	Başkanlığın klima ihtiyacının giderilmesi amacıyla kullanılmıştır.

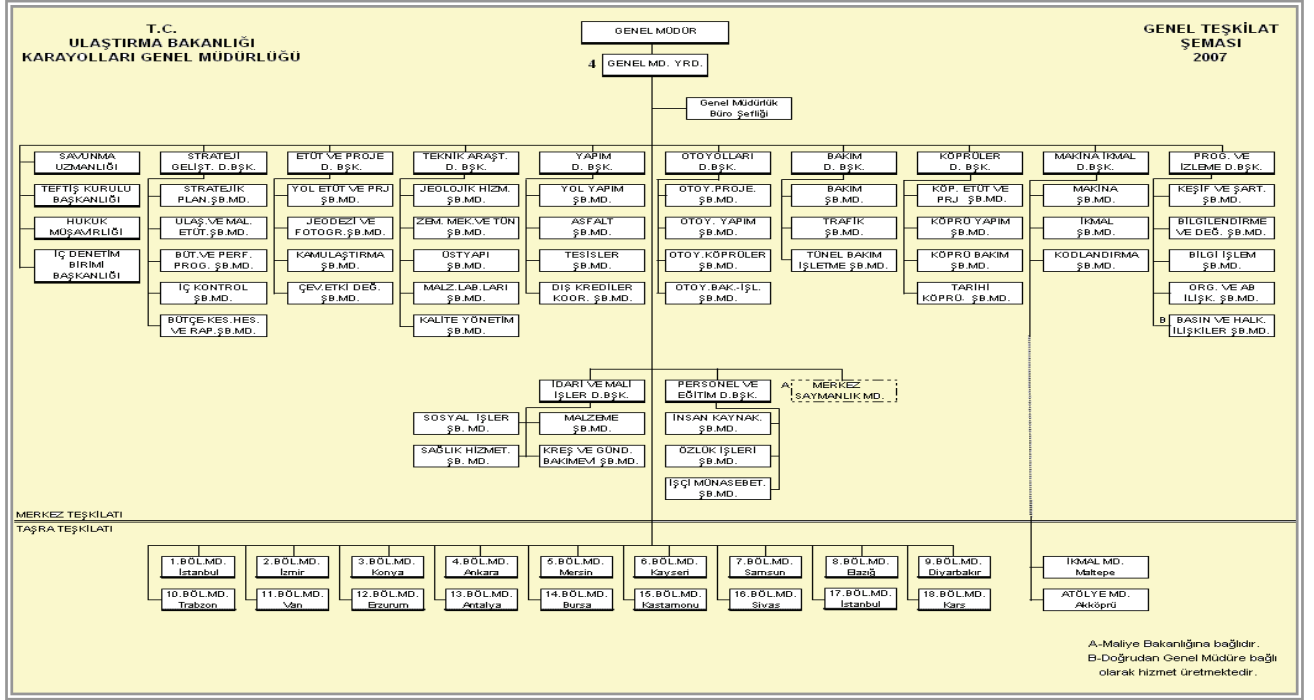
D. İDAREMİZİN TEŞKİLAT YAPISI

Genel Müdürlüğümüz idari yapı yönünden merkez ve taşra teşkilatı birimlerinden oluşmaktadır. Merkez teşkilatında Başkanlığımızla birlikte Hukuk Müşavirliği ve Teftiş Kurulu Başkanlığı ile 11 Daire Başkanlığı, taşra teşkilatında ise 17 adet Bölge Müdürlüğü'nün yanı sıra Akköprü Atölye Müdürlüğü, Maltepe Makine İkmal Müdürlüğü ile Kıbrıs Koordinatörlüğü bulunmaktadır.

Başkanlığımız 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunuyla yapılan düzenlemeler çerçevesinde 09/08/2007 tarihli Bakanlık Oluruyla doğrudan Genel Müdürlük Makamına bağlı olarak

hizmet vermek üzere kurulmuş olmakla birlikte 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunda Başkanlığımıza ilişkin henüz bir düzenleme yapılmamıştır.

Genel Müdürlüğümüzün teşkilat yapısı aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

II. AMAÇ VE HEDEFLER

A. İÇ DENETİM FAALİYETİNİN AMAÇ VE HEDEFLERİ

Başkanlığımızca yürütülecek iç denetim faaliyetlerinde; Genel Müdürlüğümüz faaliyetlerinin amaç ve politikalara, kalkınma planı ve programlarına, stratejik planlara, performans programlarına ve mevzuata uygun olarak planlanması ve yürütülmesi, kaynakların etkili, verimli ve ekonomik kullanılması, üretilen bilgilerin güvenilirliği, bütünlüğü ve zamanında elde edilebilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

İç Denetim olarak Kurumumuza yapacağımız ekonomik katkı; olası risklerin belirlenmesinde yönetime yardımcı olmak ve iç kontrollerin etkinliği ve yerindeliğini değerlendirerek iş süreçlerinde verimliliği sağlamak, olası risklerin neden olacağı kayıpları azaltmaktır.

Bu amaç doğrultusunda Kurumumuzun yönetim ve kontrol süreçlerindeki zayıflıkların veya geliştirilmesi gereken alanların ortaya çıkarılması ve gerekli iyileştirmelerin yapılması amacıyla yöneticilerle birlikte ortak aksiyon planları hazırlanacak, denetim sonucunda düzenlenecek raporlarda yer alan görüş ve önerilerin yerine getirilip getirilmediği, çeşitli konulardaki önlemlerin alınıp alınmadığı takip edilecektir.

Risk odaklı yaklaşım benimsenerek yürütülecek iç denetim faaliyetlerinde temel hedeflerimiz şu şekilde belirlenmiştir:

1. İç denetime ilişkin olarak mevcut düzenleme ve uygulamaların sürekli olarak değerlendirilmesi suretiyle bu alandaki uluslararası gelişmelerin takip edilmesine çalışılması,
2. İyi uygulama örneklerinden yararlanılarak, daha verimli ve etkin bir denetim için başta İç Denetim Koordinasyon Kurulu olmak üzere kamu idarelerinin iç ve dış denetim birimleriyle işbirliği içinde olunmasına gayret edilmesi,
3. Denetimler sonucunda; Genel Müdürlüğümüz varlıklarının güvence altına alınması, iç kontrol sisteminin etkinlik kazanması ve risklerin asgariye indirilmesi için kurumumuz faaliyetlerini olumsuz etkileyebilecek risklerin tanımlanması, gerekli önlemlerin alınmasının sağlanması ve sürekli gözden geçirilmesi hususlarında yönetime önerilerde bulunulması,
4. Genel Müdürlüğümüzün iç kontrol sisteminin etkinliği ve yeterliliği ile iş süreçlerinin yerindeliği ve performans kalitesi hakkında yönetime bilgi sağlanması.

B. TEMEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER

İç Denetim faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında benimsediğimiz temel politikalarımız aşağıda özetlenmiştir:

1. Genel Müdürlüğümüzün mevcut teşkilat yapısı, birimlerin faaliyetleri ve denetim kaynakları gözetilerek hazırlanan risk esaslı denetim planı ile programının tam olarak uygulanması ve gerektiğinde revize edilmesine azami hassasiyeti göstermek.
2. Yapılacak denetimlerde Kamu İç Denetim Standartları ile Kamu İç Denetçileri Meslek Ahlak Kurallarına, açıklık bulunmayan hallerde ise Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsünün (IIA) bu alandaki düzenlemelerine uygun şekilde hareket etmek.
3. İç denetim faaliyeti aracılığıyla, sistematik ve disiplinli bir yaklaşımla kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerini değerlendirmek suretiyle Genel Müdürlüğümüzün amaçlarını gerçekleştirme fırsatlarını arttırarak kuruma değer katmak.
4. Denetimlerde azami faydanın sağlanması ve değer kazandırılması bakımından denetlenen birim yöneticileri ve çalışanlarıyla iyi bir iletişim kurmak ve işbirliği içinde olmak.
5. İç Denetçilerimizin mesleki bilgi eksikliğini gidermek veya mesleki gelişmelerini arttırmak için Genel Müdürlüğümüz nezdinde her türlü çabayı göstermek.

6. Denetim, danışmanlık ve gerektiğinde eğitim faaliyetleri aracılığıyla Kurumumuz çalışanlarının risk yönetimi, iç kontrol ve yönetim kavramlarını algılama ve uygulama düzeylerini geliştirmek.

Bu politikalar çerçevesinde özellikle faaliyetlerimizin ilk yıllarında kurumun iş süreçlerinin, iç kontrol yapısının ve risk yönetim stratejilerinin tanımlanması, iş akış süreçlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi, görev tanımlarının netleştirilmesi gibi hususlarda denetim ve danışmanlık faaliyetlerinin bir arada yürütülmesine öncelik verilecektir.

III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. DENETİM FAALİYETLERİ

Genel Müdürlüğümüz denetim evreninden 19 adet denetim alanı belirlenmiş olup, bu alanlar *bütçe büyüklüğü, işlem hacmi ve personel sayısı, faaliyetlerin karmaşıklığı ve mevzuat yoğunluğu, imaj-itibar ve kontrol ortamının durumu* kriterleri dikkate alınarak risk değerlendirmesine tabi tutulmuştur. Bunun sonucunda denetim alanları risk düzeylerine göre her yıl denetlenecek, üç yılda iki defa denetlenecek ve üç yılda bir defa denetlenecek alanlar olarak önceliklendirilerek üç yıllık denetim planlaması yapılmıştır.

Bu çerçevede oluşturulan 2009 yılı Denetim Programımıza göre yıl içerisinde aşağıda belirtilen alanlarda denetim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir:

- Yol Yapım Faaliyetleri,
- Yol Asfalt Çalışmalarına İlişkin Faaliyetler,
- Etüt ve Proje Faaliyetleri,
- Teknik Araştırma Faaliyetleri,
- Yol Bakım ve Onarım Faaliyetleri,
- Otoyol Proje, Yapım, Köprü ve Sanat Yapısı Faaliyetleri,
- Otoyol Bakım İşletme Faaliyetleri,
- Köprü Etüt, Proje, Yapım ve Bakım Faaliyetleri,
- Kamulaştırma Faaliyetleri,
- Makine ve İkmal Faaliyetleri,
- İdari İşlere İlişkin Faaliyetler.

Bu konuların yanı sıra Trafik Güvenliğine İlişkin Faaliyetler de ilk hazırlanan programda denetim alanları arasında yer almıştır. Ancak, bu konunun 2008 yılında yapılan pilot denetim kapsamında kısa süre önce denetlenmiş olması nedeniyle üst yönetici onayıyla yapılan program revizyonuyla bu görev için ayrılan kaynaklar başka denetim alanlarına kaydırılmıştır.

Tamamı sistem bazlı yürütülen denetim faaliyetlerinin kapsamı ve çalışmalar sırasında izlenen yöntem özetle şu şekilde olmuştur:

1. Kurumumuzda, birimlerin ana faaliyet alanlarına ilişkin riskler henüz yazılı bir şekilde tanımlanmamış, bu risklere karşı izlenecek yönetim stratejileri net olarak belirlenmemiştir. Bu nedenle, çalışmamızın bir parçası olarak öncelikle faaliyete ilişkin risklerin birim yöneticilerinin de katılımıyla belirlenmesi ve değerlendirilmesi suretiyle çalışanların risk ve risk yönetimi konusundaki farkındalıklarının artırılması hedeflenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen risklerden etki ve olasılığı yüksek olanları, denetim faaliyeti açısından değerlendirilmek üzere seçilmiş, diğer riskler ise daha sonra yapılması planlanan denetimlere temel teşkil etmek üzere çalışma kâğıtlarıyla kayda alınmıştır.

2. Faaliyetlere ilişkin iç kontrol sisteminin etkinliği ve verimliliğinin değerlendirmesi amacıyla, söz konusu riskleri yönetmek için geliştirilmiş olan kontrollerin tasarım ve işletim düzeyi incelenmiştir. İncelemenin farklı iklim ve coğrafi koşullarda yürütülen çalışmalarını temsil edebilmesi amacıyla, denetlenen faaliyet dört farklı Bölge Müdürlüğü ile Merkez Teşkilatının ilgili birimlerinde örnekleme yöntemiyle test edilmiştir. Örnekleme çalışmalarında çalışmalar için tahsis edilen maddi kaynakların miktarı da dikkate alınarak 2009 yılı faaliyetlerine ağırlık verilmiştir. Ancak, yıl içerisinde faaliyet gerçekleştirilmeyen alanlarda, test kapsamı mevcut kontrollerin değerlendirilebilmesi için 2008 yılını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

3. Dört ayrı Bölge Müdürlüğü ile Merkez birimlerinde yürütülen testler sonucu ulaşılan bulgular, kapanış toplantılarında ilgili birimlerle paylaşılmış ve bulgulara ilişkin birim yöneticilerinin

görüşleri alınmıştır. Bu bulgulardan ortak olanlar ile önemli görülenler için öneriler geliştirilmiş ve alınması gereken tedbirler bir eylem planına bağlanmıştır.

B. YAPILAN TESPİT VE ÖNERİLER

Yapılan denetimler sonucu; yönetici ve diğer personelin sorumlu oldukları görevleri dahilinde oldukça özverili olarak çalıştıkları, ancak kontrol faaliyetleri için yeterli sayı ve nitelikte personelin istihdam edilememesinin mevcut iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde işletilmesi noktasında önemli bir zafiyet yarattığı görülmüştür.

Diğer yandan faaliyetler için tahsis edilen sene başı ödeneklerinin yetersiz olması, her yıl tahsis edilmesi olağan hale gelen ek yatırım ödeneklerinin ise miktarı ve geliş tarihleri konusunda net politikaların belirli olmaması nedeniyle çalışmaların iyi planlanmadığı, bunun da tasarlanan kontrollerin istenilen seviyede uygulanamamasına sebep olduğu belirlenmiştir.

Bu temel sorunların yanı sıra yapılan incelemeler sırasında ortaya çıkan önemli hususlara ilişkin tespit ve öneriler, konu başlıklarına göre kategorize edilerek aşağıda özetlenmiştir:

1. Yol Yapım Faaliyetleri:

1.1. Yapım Dairesi Başkanlığı ve Bölge Müdürlükleri tarafından ihale edilen yol yapım işlerine ait projelerin güncellemelerinin 2007/33 no.lu iç genelgeye göre yapılmadığı anlaşılmıştır. İhale edilecek yol yapım işlerine ait projelerin güncellemelerinin ilgili Daire Başkanlıkları ile koordinasyon sağlanarak 2007/33 no.lu genelgeye göre yapılması sağlanmalıdır.

1.2. Bölge Müdürlüklerinde yol yapım çalışmaları aşamasında yapılan imalatlardan; nebati toprak temizliğinden sonra dolgu altlarına gelen kısımlara ait sıkışmaların belgelendirilmediği, nihai taban etütlerinin yapılmadığı, toprak işleri reglajının teslim alınmasında 2007/32 no.lu iç genelgenin tam uygulanmadığı, sanat yapılarında da kazı, kalıp, demir donatılarının teslim alındığına ve işçiliklerinin kontrol edildiğine ilişkin bir belgenin düzenlenmediği anlaşılmıştır. Yol yapım çalışmalarının Karayolları Teknik Şartnamesi ve Bayındırlık İşleri Kontrol yönetmenliğine göre yapılmasının temin edilmesi ve toprak işlerinin (reglaj kotu) teslim alınmasıyla ilgili genelgenin yeniden değerlendirilerek uygulanacak yöntemin tüm teşkilata duyurulması sağlanmalıdır.

1.3. Üst yapıyı oluşturan tabakaların (Alttemel, Temel, Bitümlü Temel, Binder, Aşınma) imalatı bitiminde kot kontrollerinin yapılmadığı (az sayıda Projede yapıldığı), hakedişe giren imalatlara ait kalite kontrol belgelerinin (Beton Mukavemet Raporları, Sıkıştırma Raporları) ilgili hakediş ekine konulmasında farklı uygulamaların olduğu görülmüştür. Üst yapı çalışmalarının proje değerlerinin kontrol edilerek belgelendirilmesi ve imalatlara ait kalite kontrol belgelerinin ilgili hakediş ekinde olması sağlanmalıdır.

1.4. Yol yapım çalışmalarıyla ilgili bilgisayar ortamında bulunan ödemeye esas her türlü belgelerin düzenlenmesinde ve muhafaza edilmesinde Bölge Müdürlüğü içinde (farklı projelerde) ve Bölge Müdürlükleri arasında farklı uygulamaların olduğu görülmüştür. Yapım Dairesi Başkanlığınca söz konusu belgelerin aynı formatta oluşturulması ve muhafaza edilmesi için ilgili birimler ile koordinasyon sağlanarak satın alma veya hizmet alımı yoluyla bilgisayar programı oluşturulmalı ve kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

1.5. Bölge Müdürlüklerinde Yol Yapım İşlerinin kontrolü için oluşturulan müşavirlik firmasının ve kadrolarının hangi kriterlere göre oluşturulacağı konusunda, işin yapım süresi ile müşavirlik firmasının çalışma sürelerinin uyumunda ve ödenek temin edilmesinde sıkıntıların yaşandığı tespit edilmiştir. İhale edilecek müşavirlik hizmetlerine ilişkin kriterlerinin belirlenmesi ve iş programına, iş yoğunluğuna göre elaman sayısının bir sisteme oturtulması uygun olacaktır.

1.6. Yol Yapım Başmühendisliklerinde görevli teknik elamanların görevleri ile ilgili mesleki gelişimlerini artırıcı teorik ve uygulamalı eğitimlerinin yeterli olmadığı, bu konuda belirlenmiş bir eğitim politikasının da bulunmadığı, ayrıca müşavir bulunmayan kontrol şefliklerinde teknik elamanların kontrol ettikleri proje sayısına veya km'sine göre sayısal açıdan yetersiz olduğu,

hakedişe esas ölçüm ve rölevelerin yüklenici firma elemanlarınca yapıldığı görülmüştür. Genel Müdürlüğümüz ilgili birimlerince koordinasyon sağlanarak söz konusu teknik elemanların mesleki bilgi ve becerilerini geliştirici kursların açılarak personelin katılımları sağlanmalıdır. Ayrıca, Bölge Müdürlükleri arası teknik personel mevcudunun ihale edilen yapım işleri sayısına ve kilometresine göre değerlendirilmesi uygun olacaktır.

2. Yol Asfalt Çalışmalarına İlişkin Faaliyetler:

2.1. İhale öncesinde gerekli proje revizyonlarının yapılmaması, yapım çalışmaları esnasında ilave işlere, çalışma gücüne ve maliyet artışlarına sebep olmaktadır. Projelerin sistematik bir şekilde güncellendikten sonra yapım çalışmalarına başlanması emek, zaman ve parasal kayıpları asgari seviyeye düşüreceğinden, bu konuda önleyici tedbirlerin bir an önce hayata geçirilmesine öncelik verilmelidir.

2.2. Asfalt yapım çalışmaları için belirlenmiş kontrol ve kayıt tedbirlerinin bir kısmının mevcut şartlar altında güncelliğini veya uygulanabilirliğini yitirdiği, bilgisayar ortamında tutulmaya başlanan belgelere ilişkin düzenleme esaslarının belirlenmediği tespit edilmiştir. Diğer yandan kontrollerde hatalı bir husus olmadıkça yapılan çalışmaların belgelendirmesine gerek görülmediği anlaşılmıştır. Bu konularda ileride hukuki sorunlarla karşılaşılması için tedbir alınması gereklidir.

2.3. Yol yapım, bakım ve işletme faaliyetlerinin programlanması sırasında ilgili birimler arasında gerekli koordinasyonun sağlanamamış olması zaman zaman teknik açıdan uygun olmayan dönemlerde çalışma yapılmasına neden olmaktadır. Emek, zaman ve maddi kayıpların oluşmasını önlemek amacıyla gerekli koordinasyonun sağlanması konusunda ilgili birim yöneticilerine önemli görevler düşmektedir.

2.4. Asfalt çalışmalarının temel girdileri olan bitüm ve bitümlü malzemelerin, kalitesinin ve miktarının ölçümüne ilişkin kontrollerin, eleman yetersizlikleri nedeniyle sağlıklı bir şekilde yürütülemediği belirlenmiştir. Pilot çalışmalarına başlanılan ancak henüz istenilen düzeyde yaygınlaştırılmayan otomasyon projesiyle, ölçümlerle ilgili kontrol eksikliklerinin önemli oranda giderilebileceği, kaliteye ilişkin denetimlerin de artırılmasıyla bu konudaki risklerin bertaraf edilebileceği düşüncesindeyiz.

2.5. Mevcut elemanların gerek sayısal gerekse tecrübe yetersizlikleri nedeniyle, kontrollük işlerinin taşra birimlerince hizmet alımı yoluyla yürütülmeye çalışıldığı, ancak bu konuda Bölge Müdürlüklerini yönlendirici genel politikaların henüz oluşturulmadığı anlaşılmıştır. Mevcut kaynakların öncelikle ihtiyacı olan Bölge Müdürlüklerine yönlendirilmesi ve Bölge Müdürlükleri arasındaki uygulama farklılıklarının giderilmesi noktasında merkez birimlerinin bu konuya önem vermesi gerekmektedir.

3. Etüt ve Proje Faaliyetleri:

3.1. İstikşaf ve yatay-düşey hattın değerlendirilerek yol ekseninin tespit edilmesinde; ilgili başmühendislerin 2007/71 sayılı genelge doğrultusunda oluşturulan heyete katılımlarının sağlanması gerekirken işlerin yoğunluğu nedeniyle bu gerekliliğe zaman zaman uyulmadığı anlaşılmıştır. Bu aksaklığın giderilmesi için, istikşaf gününün ilgili müdür yardımcısının başkanlığında, heyete katılması gereken başmühendislerin de görüşleri doğrultusunda önceden belirlenerek ilgililere tebliğ edilmesinin yerinde olacağı düşüncesindeyiz.

3.2. Teknik Araştırma Dairesi Başkanlığınca düzenlenen Araştırma Raporlarının, Etüt ve Proje Dairesi Başkanlığına bağlı Şube Müdürlüklerine zamanında gönderilmediği ve gecikmelere sebebiyet verildiği anlaşılmıştır. Söz konusu gecikmelerin ve iletişimsizliğin önlenmesi için gerek Bölge Müdürlükleriyle, gerekse ilgili Daire Başkanlıklarıyla teknolojik yeni iletişim araçlarından yararlanılarak istenilen bilgilere ve verilere zamanında ulaşılması, aynı zamanda bürokratik işlemlerden ve yazışmalardan doğan süre kaybının da en aza indirilmesi açısından gerekli düzenlemelerin yapılması önem arz etmektedir.

3.3. Uygulanabilir projelerin oluşturulması amacıyla, özellikle şehir geçişlerinde güncel sayımlar ve yapılaşmalar dikkate alınarak kapasite analizleri yapılmalı, dolayısıyla yapım çalışmaları esnasında veya akabinde alt-üst geçit, köprülü kavşak, toplayıcı yol, sığınma cebi gibi yapılara ihtiyaç duyulmamalıdır. Bu tür yeni taleplerle karşılaşılması için Ulaşım ve Maliyet Etütleri Şubesi Müdürlüğü ile etkili, karşılıklı bir iletişim kurularak gerekli istişarelerin yapılması ve ayrıca; bu amaçla yapılacak görüşme ve toplantılarda Kurumumuz dışındaki ilgili kuruluşların da görüşlerinin alınması ve özellikle metropollerde ulaşım planları doğrultusunda entegrasyonun sağlanmasının gerekli olduğu inancındayız.

3.4. Yapım Dairesi Başkanlığı ile müzakere yapılarak çalışma programında bulunan ve yapımı devam eden yollar ile ana aksların öncelik aldığı, valilik kanalıyla gelen taleplerin değerlendirildiği bir master planın hazırlanması, Karayolları Genel Müdürlüğü bünyesindeki ilgili birimler arasında bu plan hedeflerine uygun altlıkların oluşturulması ve Kurumumuz dışındaki kuruluşlarında hangi yıl hangi yolların yapımına başlanılacağı konusunda bilgilendirilmesi önemli görülmekte olup, bu çalışma ile düzenli, uygulanabilir etüt-proje çalışmaları yapılarak kamulaştırması bitirilmiş güzergâhlar Yapım Dairesine verilmiş olacak, projesinde revizyon yapılmayan proje değerlerinin de sıhhatli, gerçekçi, güncellenmiş ve aks itibarıyla standartları korunmuş olacaktır. Ayrıca, 5018 ve 4734 sayılı yasaların ilgili hükümlerine göre de uygun çalışmalar yapılarak keşif değerleri daha gerçekçi ihaleler yapılabilecek, keşif artışları ancak çok zorunlu hallerde meydana gelebilecektir. Kurum ciddiyetinin sağlandığı bu düzenleme sonucunda dış etkiler en aza indirilecek, çalışanlar daha etkin bir şekilde faaliyet gösterecek, ilave istek ve talepler makul gerekçeler olmadan kabul görmeyecektir. Böylelikle, 5018 sayılı yasanın ruhuna uygun olarak İç Kontrol Sistemi ve Stratejik hedefler belirlenmiş olacak, bunlara göre de İç Denetim ile Dış Denetim daha sağlıklı yapılabilecek ve sistemden kaynaklanan sorunların giderilmesi de sağlanmış olacaktır. Dolayısıyla, bu amaca uygun bir alt yapının olduğu düşüncesiyle, Kurumsal bazda 5018 sayılı yasanın ilgili hükümlerine uygun faaliyet gösterilmesi için gerekli ortamın sağlanması gerektiği kanaatindeyiz.

3.5. Çevre Kanunu ve ÇED Yönetmeliğine bağlı olarak; ÇED Raporu, Doğaya Yeniden Kazandırma Raporu, Emisyon Raporu, Rehabilitasyon Projesi, Çevre Yönetim Planı ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlanmakta, bu çalışmalarla bölge müdürlükleri çevreye rahatsızlık vermeyeceği yönüyle taahhütlerde bulunmaktadır. Bu amaçla 2008/17, 2008/21 ve 2009/18 sayılı Genelgelere göre hareket edilmesine rağmen uygulamalarda farklılıklar yaşandığı görülmüştür. Bu farklılıkların asgari düzeye indirilmesi amacıyla; ÇED Kontrollük Şeflikleri için 3 yılda bir düzenlenen eğitimlerin bir benzerinin Yapım, Bakım ve Asfalt Başmühendislikleri elemanları için de düzenlenmesi, çalışanların sorumluluklarının tekrar hatırlatılması ve ÇED faaliyetlerinin daha iyi kontrol ve takip edilebilmesi açısından önemli görülmektedir. Ayrıca; ÇED Şefliğinde olması gereken personelin asli görevlerinin dışında istihdam edilmemesi, güçlendirilmiş ÇED Şefliği veya ÇED Başmühendisliği kurulmasının gerekliliği değerlendirilmelidir. Çalışma sezonunun kısalığı yanında ÇED uygulamalarında yaşanabilecek sorunların çalışmalarımızı gelecekte daha da olumsuz etkileyebileceği dikkate alınarak yatırımcı başmühendisliklerin duyarlılığının sağlanması, ÇED Şefliğinin etkinliğinin artırılması, uygulamada birlikteliğin oluşturulması ve Kurumumuzun itibarının korunması ile personelin çalıştırılması ile ilgili sistemin aksamaması amacıyla kurumsal çaba gösterilmelidir.

4. Teknik Araştırma Faaliyetleri:

4.1. Bölge Müdürlüklerindeki yüksek yoğunluklu iş yükü ve buna karşılık yetersiz teknik eleman sayısı nedeniyle gerekli kontrollerin uygulanmasında ve dolayısıyla önceden belirlenmiş standartlara uyulmasında bazı eksiklikler görülmüştür. Buna ek olarak, Araştırma Başmühendisliği dışındaki Başmühendisliklerde çalışan teknik personele Araştırma Başmühendisliği konularına ilişkin olarak, periyodik olarak ve yeterli ölçüde hizmet içi eğitimin verilmemesinin de, (üretimin hangi aşamasında hangi kontrollerin yapılacağı gerek iç genelgelerde ve gerekse Karayolu Teknik Şartnamesinde belirtilmiş olmasına rağmen) üretim kalitesi konularında ihmalkâr davranılmasına neden olduğu görülmüştür. Bu durumun önlenmesi için başta Bölge Müdürlüklerindeki kişiler olmak

üzere tüm teknik elemanlara Araştırma Başmühendisliği konularında sürekli bir hizmet içi eğitim programı uygulanması faydalı olacaktır.

4.2. Yüklenici firmaların hazır beton kullanması durumunda, Araştırma Başmühendisliği elemanlarınca hazır beton üretim tesisine gidilerek agrega ve çimentonun fiziksel özelliklerinin kontrol edildiği ancak beton dizaynının kontrolünün yapılmadığı anlaşılmıştır. Karayolları Teknik Şartnamesinin "308.04.02 Hazır Beton" bölümünde belirtilen hususların uygulanması, hazır beton tesisinden henüz beton alınmadan önce tesisin İdare elemanlarınca incelenmesi; özellikle, bu tesise ilişkin İSO 9001-2000 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi, Kalite Güvence Sistemi Belgesi, gerekli güncel kalibrasyon sertifikalarının istenmesi sağlanmalıdır.

4.3. Köprü kiriş betonları ile ilgili olarak; tüm kirişler için, kiriş üretim tesisinde beton dökümü sırasında gerekli kontrollerin tam ve eksiksiz olarak yapılamadığı anlaşılmıştır. Kirişler bir hazır kiriş üretim firmasından alınacak ise, mutlaka bu üretim tesisinin gerekli kalite belgeleri ile kalibrasyon sertifikaları istenmeli ayrıca numune alımları sırasında Araştırma Başmühendisliğine haber verilerek numune alınması sağlanmalıdır. Kirişler yüklenici firma tarafından üretilecek ise, mutlaka yine Araştırma Başmühendisliğine haber verilerek numune alınmasının sağlanmalıdır. Yapılacak deneylere ilişkin raporlar düzenlenmeden bu kirişlerin kullanılması engellenmelidir. Bu konuya ilişkin olarak diğer ilgili Başmühendislikler ile ne şekilde koordinasyon yapılacağı belirlenmelidir.

4.4. Nükleer ölçüm cihazlarını kullanacak kişilerin isimlerinde değişiklik olmasına rağmen, nadir de olsa, bu kişilerin Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'na (TAEK) bildirilmediği ve dolayısıyla cihazın çalışma prensipleri ve özellikleri hakkında eğitim almadıkları anlaşılmıştır. Nükleer cihazı kullanacak kişilerin değişmesi durumunda neler yapılması gerektiği açıkça belirtilerek tüm Bölge Müdürlüklerine duyurulmalıdır.

5. Yol Bakım ve Onarım Faaliyetleri:

5.1. Bakım hizmetlerinin amacına uygun ve kontrollü olarak yürütülebilmesi için bir program ve sistem çerçevesinde yerine getirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır. Bakım Dairesi Başkanlığınca bu amaçla yapılan Bakım Yönetim Sistemi kurulması çalışmalarının kısa sürede sonuçlandırılmasına çaba gösterilmelidir.

Ayrıca, Bölge Müdürlüklerinin bakım hizmetleriyle ilgili olarak hizmet satın alınmasına yönelik ihalelerinde uygulanacak özel şartların, Genel Müdürlüğümüz Bakım Dairesi Başkanlığınca belirlenerek Bölge Müdürlüklerine bildirilmesi, ortak uygulama sağlanması yönünden yerinde olacaktır.

5.2. Bakım hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kontrollerin ve uygulamaların kayıtlandırılmalarındaki eksiklikler giderilmelidir. Yapılan kontrollerin ve yürütülen hizmetlerin düzgün olarak kayıt altına alınması, meydana gelebilecek trafik kazalarında Kurumumuz personelinin sorumluluğunu önemli ölçüde azaltabilecektir.

5.3. Bölge Müdürlüklerinde yama çalışmalarının standartlara uygun olarak yapılamadığı belirlendiğinden, bu çalışmalara yönelik olarak makine parkı, eğitimli makineli personel ve işin yapılmasındaki yetersizliklerin giderilmesi için gerekli önlemlerin alınmasına çalışılmalıdır. Sathi kaplamalı yollarda, zamanında asfalt yenilemesi yapılmaması da yama çalışmalarının hacmini artırmakta ve mevcut imkânlarla göre tekniğine uygun yama çalışması yapılmasını zorlaştırmaktadır.

5.4. Şube Şefliklerinde, mesai şartlarına bağlı olmadan çalışması zorunluluğu, çalışma şartlarındaki güçlükler, çalışanların görev ve hukuki sorumlulukları dikkate alınarak Şube Şefliklerinde çalışan memur personelin, çalışmaya özendirici ve motive edici maddi ve manevi durumlarının iyileştirilmesi imkânlarının araştırılması yerinde olacaktır.

5.5. Devlet ve İl Yollarında bulunan tünellerin genel bakım ve işletmesi ile elektrik ve elektronik sistemlerinin bakımları ve işlevsel kontrolleriyle ilgili uygulama, raporlama ve izlemeyi kapsayacak mahiyette standartlar belirlenerek, Bölge Müdürlüklerine gönderilmesi uygulama birliği açısından önem arz etmektedir.

6. Otoyol Proje, Yapım, Köprü ve Sanat Yapısı Faaliyetleri:

6.1. Otoyol projelerinde güzergâh belirleme, arazi etütleri ve metrajların sağlıklı ve güncel olmadığı tespit edilmiştir. Otoyol projelerinde güzergâhlar çok iyi belirlenmeli, arazi etütleri iyi yapılmalı ve metrajların sağlıklı ve doğru olması sağlanmalıdır.

6.2. Bölge Müdürlüklerinin Otoyol Yapım ile Otoyol Proje Başmühendisliklerinde teknik eleman (inşaat mühendisi, harita mühendisi) sıkıntısı olduğu tespit edilmiştir. Bölge Müdürlüklerindeki otoyol başmühendisliklerinin teknik eleman ihtiyaçları acilen giderilmelidir.

6.3. Müşavirlik hizmetlerinde sözleşmelerden kaynaklanan sorunların olduğu tespit edilmiştir. Geniş çerçeveli şartname ve sözleşme hazırlanmalı, sorumluluk alanları net olarak belirlenmelidir.

6.4. Otoyol yapımlarında çeşitli nedenlerle yapılamayan kamulaştırma işlemleri nedeniyle sorunların yaşandığı tespit edilmiştir. Otoyol yapımlarına başlamadan önce kamulaştırma işlemleri mutlaka sonuçlandırılmalıdır.

6.5. Otoyollarımızın çeşitli kesimlerinde üstyapı iyileştirme ve büyük onarım ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Üstyapı yenileme onarımları zamanında yapılmalıdır.

6.6. Otoyollarımızda önemli şev sorunları olduğu tespit edilmiştir. Otoyol projeleri yapılırken şev konusu hassasiyetle ele alınmalıdır.

6.7. İzmir kent geçişi projesindeki Liman Viyadüğü ile Konak Meydanı arasının hukuki sorunlar nedeniyle tamamlanamadığı tespit edilmiştir. İzmir Kent Geçişindeki hukuki sorunların giderilerek yolun kalan kısmı çözüme kavuşturulmalıdır.

6.8. İzmir-Aydın otoyolunun Aydın çıkışı, İzmir çevre otoyolunun Sasaslı Kavşağı, Ankara ve İstanbul çıkışı olan yeni otogar kavşağı yoğun trafik nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşamaktadır. Söz konusu üç noktadaki sorunların giderilmesi için alternatif çözümler sağlanmalıdır.

7. Otoyol Bakım İşletme Faaliyetleri:

7.1. Köprü ve Tünellerde Kimyasal ve Tehlikeli Madde denetimi ile ilgili olarak; Karayolu Taşıma Kanunu ve buna bağlı olarak Tehlikeli Madde Taşıma Yönetmeliği çıkarılmış ancak uygulamaya başlanamamıştır. Söz konusu denetim işleri ile ilgili hukuki bir alt yapıya ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların süratle sonuçlandırılarak Kimyasal ve Tehlikeli Maddelerin köprü ve tünel geçişlerinin etkin olarak denetlenmesi sağlanmalıdır.

7.2. Otoyollardaki tüneller, gişeler ve Bakım-İşletme Şefliklerinin güvenlik sorunları olduğu tespit edilmiştir. Otoyollarımızda can ve mal emniyetinin sağlanması için Emniyet Genel Müdürlüğünce başlatıldığı öğrenilen otoyol polisi çalışmalarının takip edilerek bir an önce sonuçlandırılması, bu çalışmanın gecikmesi durumunda Genel Müdürlüğümüzce güvenlik hizmeti alım ihaleleri yapılarak sorun çözümlenmelidir.

7.3. Otoyollardaki tel çit uygulaması trafik güvenliğinin sağlanması içindir. Tel çitlerin otoyolların belli kesimlerinde çeşitli amaçlarla tahrip edilmesi veya çalınması sonucu hayvanların otoyola girerek kazalara sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Otoyollarımızın belirli kesimlerinde çeşitli amaçlarla tahrip edilen tel çitlerin yeri ve şekli konusunda alternatif uygulamalar geliştirilmelidir.

7.4. Otoyollardaki oto korkuluk hasarlarının (özellikle Ocak-Nisan ayları arasında) zamanında yenilenemediği tespit edilmiştir. Oto korkuluk hasarlarının en kısa sürede yenilenmesi sağlanmalıdır.

7.5. Trafik güvenliği açısından yatay ve düşey işaretlemelerin standartlara göre yapılması ve reflektif malzemelerin performansının ölçülmesi ve de buna göre yenilenmesi gerekmektedir. Otoyolların bazı kesimlerinde düşey işaretlemelerin bu sistemle değerlendirilip yenilenmediği tespit edilmiştir. Otoyollarda yatay ve düşey işaretlemeler düzenli olarak kontrol edilmeli ve özelliğini yitirmiş olanlar en kısa sürede yenilenmelidir.

7.6. Otoyol Bakım İşletme Şefliklerinin makine parkının teknolojik olarak yetersiz olduğu, operatör sıkıntısı yaşandığı ve teknik eleman eksikliği bulunduğu tespit edilmiştir. Bu konulara

ilişkin sorunların çözümü için gerekli çalışmalar bir an önce yapılmalı, gerekli makine ve eleman eksikliği giderilemiyorsa, alternatif çözüm yolları (hizmet alımı) aranmalıdır.

7.7. Otoyol hizmet tesisleri ile ilgili çeşitli sorunlar olduğu ve İşletme Yönetmeliğinin sorunların çözümünde yeterli olmadığı tespit edilmiştir. 5018 sayılı Kanunla teşkilatımız taşınmazları Milli Emlak genel Müdürlüğüne geçmiştir. Otoyol hizmet tesislerinin denetimi ile ilgili yetki karmaşası da vardır. Hizmet tesisleri ile ilgili sorunların bir an önce giderilmesi sağlanmalıdır.

7.8. Envanter bilgilerini hazırlama yönteminin güncelliği ve güvenilirliğinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Envanter bilgilerinin güncelliği ve güvenilirliği sadece otoyollarda değil genel bir sorundur. Teşkilatımızın geniş bir veri tabanı ile bilgi bankası bir an önce gerçekleştirilmelidir.

7.9. Otoyollardaki otomatik geçiş sistemi (OGS) ile kartlı geçiş sistemi (KGS) işlemlerinin bankalarla ve kaçak geçişlerle ilgili çeşitli sorunlarının olduğu tespit edilmiştir. OGS ve KGS ile kaçak geçişler önlenemediğinden bu konuda tedbirler arttırılmalı, 17.Bölge Müdürlüğündeki Çağrı Merkezi teknik donanım ve personel yönünden güçlendirilmeli, diğer Otoyol Bölgelerinde de Çağrı Merkezleri kurulmalıdır.

7.10. Otoyollarda kurulan kameralı sistemin, trafiğin daha kolay takip edilebilmesi ve yönetilebilmesi için Trafik Yönetim Merkezine dönüştürülmesi gerektiği tespit edilmiştir. 17.Bölge Müdürlüğünde kurulan Trafik Yönetim Merkezinin daha fonksiyonel ve daha etkin olması için otoyolların tamamını kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir.

7.11. Gişe memurlarının verdiği parasal açıklarla ilgili yapılan inceleme ve soruşturmalarda Bölge Müdürlüklerince farklı kıstaslar uygulandığı tespit edilmiştir. Otoyol bölgelerinde gişe memurlarının verdiği parasal açıkların incelenmesi ve müeyyidesi hususunda uygulama birliği sağlanmalıdır.

7.12. Eleman yetersizliği nedeniyle otoyollardaki nakit gişelerinin kademeli olarak OGS veya KGS'ye çevrilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Otoyollardaki nakit gişeleri kademeli olarak OGS veya KGS'ye dönüştürülmelidir.

7.13. 4. (Ankara) Bölge Müdürlüğü otoyollarında soğuk yol çizgi boyası kullanıldığı tespit edilmiştir. Otoyollarda soğuk yol çizgi boyası kullanılması en kısa sürede terk edilmelidir.

7.14. Karayolları 4. Bölge Müdürlüğünün Çaydurt ve Kaynaşlı Bakım İşletme Şeflikleri sorumluluk alanlarının Bolu Dağı Tüneli'nin hizmete girmesi nedeniyle yeniden değerlendirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. 4. Bölge Müdürlüğünün sorumluluğundaki 433 kilometrelik otoyol ağındaki Bakım İşletme Şefliklerinin sorumluluk alanlarının yeniden değerlendirilerek yapılandırılması uygun olacaktır.

8. Köprü Etüt, Proje, Yapım ve Bakım Faaliyetleri:

8.1. Beton, demir, vb. numune alımları sırasında 2007/97 no.lu İç Genelgenin 1. maddesinde belirtilen hususlara uygun olarak (yüklenici firma yetkilisinin de imzaladığı) tutanak düzenlenmediği anlaşılmıştır. Bu tutanakların düzenlenmesi 2007/97 no.lu İç Genelgenin bir gereğidir. 2007/97 no.lu İç Genelgeye de atıfta bulunularak, (belirli bir formatta) tutanakların düzenlenmesi zorunluluğunun tüm teşkilatımıza tekrar duyurulmalıdır.

8.2. Bazı köprü yapım işlerinde, beton deney sonuçlarının şartname limitlerini sağlamadığı; şartname limitlerini sağlamayan bu betonlara ilişkin Köprü Başmühendisliğince de herhangi bir faaliyette bulunulmadığı anlaşılmıştır. Şartname limitlerini sağlamayan betonlara ilişkin olarak hangi faaliyetlerde bulunulacağı (yeknesaklığın sağlanması için) hususunda, Karayolları Teknik Şartnamesine de uygun olarak, belli bir iş planı oluşturulmalı ve tüm Karayolları teşkilatına duyurulmalıdır.

8.3. Köprülerin her temel, elevasyon ve döşeme betonundan (betonlarının farklı zamanlarda dökülmesi durumunda) beton deney numunesi alınmadığı, dolayısıyla mevcut beton deney sonuç raporlarının ilgili köprüyü temsil bakımından sayıca yetersiz olduğu görülmüştür. Bu

konuya ilişkin hususlar Karayolları Teknik Şartnamesinde (KTŞ) belirlenmiş olmakla birlikte, bir kez daha önemi vurgulanarak tüm Karayolları teşkilatına duyurulmalıdır.

8.4. Hazır beton kullanılan köprü yapım işlerinde; hazır beton firmasının gönderdiği deney sonuç raporlarına itibar edilerek İdare elemanlarınca ya çok az sayıda beton numunesi alınarak deney yapıldığı ya da hiç numune alınmadığı anlaşılmıştır. Konunun Teknik Araştırma Dairesi Başkanlığı ile müzakere edilmesi, bu müzakerelerde bir karar alınincaya dek Karayolları Teknik Şartnamesi'ne uygun olarak gerekli deneylerin yapılması hususu tüm Karayolları teşkilatına duyurulmalıdır.

8.5. Bazı köprü yapım işlerinde; elastomer mesnetlere ilişkin numunelerin alınmadığı, dolayısıyla kalite kontrolleri yapılmadan elastomer mesnetlerin montajlarının yapılarak kirişlerin yerlerine konuldukları, ya da alınan numunelere ilişkin deney raporları düzenlenmeden elastomer mesnetlerin montajlarının yapılarak kirişlerin yerlerine konuldukları anlaşılmıştır. Bu konuya ilişkin hususlar Karayolları Teknik Şartnamesinde belirlenmiş olmakla birlikte, gerekli deneyler yapılmadan elastomer mesnetlerin montajlarının yaptırılmaması konusu bir kez daha tüm Karayolları teşkilatına duyurulmalıdır.

9. Kamulaştırma Faaliyetleri:

9.1. 5018 ve 4734 sayılı Kanunların ilgili hükümlerinin aksine, projesi yapılmamış, kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış güzergâhlarda yapım ihalelerine çıkıldığı ve acil eylem programı uygulamalarında, yaşanan bu problemler nedeniyle kamulaştırma sorunlarının giderilmesi amacıyla, kamulaştırma planlarının sayısallaştırılması ile envanter ve arşiv düzenlemesi başlığı altında bir düzenleme yapıldığı, böylelikle kamulaştırma işlemlerinden kaynaklanan problemlerin giderilerek bir aktivite sağlandığı, diğer yandan; projesi onaylanmış, kamulaştırma işlemleri tamamlanmış güzergâhlarda yapım ihalesine çıkmış ise, bu yollar global listede yer almış olduğundan, kamulaştırma işlerinin ihaleli yapıldığı, ancak; bu tür işlerde de kamu ihale kanununun uygulama yönetmeliğinde yapılan değişiklikler nedeniyle aksamaların olduğu, anlaşılmıştır.

Şartnamelerin yönetmeliğe uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve global listedeki yollarda ihalelerin yapılması, acil eylem projelerindeki aksaklıkların giderilmesini takiben global listede bulunmayan yollarda ihale tekliflerinin yapılmaması hususu bir genelge ile teşkilatımıza duyurulmalı ve bu konudaki dış etkilerin en aza indirilmesi ile çalışanların etkin bir şekilde faaliyet gösterebilecekleri master planın yapıldığı ortamın tesis edilmesi hususunda da üst düzey yöneticiler tarafından kurumsal çaba gösterilmelidir.

9.2. Yapım çalışmaları dikkate alınarak kamulaştırma ödeneklerinin belirlendiği, ancak; Maliye Bakanlığınca Kuruluşumuzun talebinin karşılanmaması ve merkezce yapılan ödenek harcama programı içinde bulunan yollardan bazılarında anlaşma sağlanamaması sonucunda Kamulaştırma Şubesi Müdürlüğü ile görüşme yapılarak ödenekler başka yollarda kullanılmaktadır. Bu durum sistemin aksamamasına sebep olmakta, kurumun itibarını düşürmekte, vatandaş ile devlet karşı karşıya gelmekte, kamulaştırmaz el atma davaları açılmakta, davaların sonucunda da tazminatlar ödenmektedir. Bu ödemeler ilama bağlı borçlar faslından karşılanmakta olup zamanında ödenmemesi halinde konu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine intikal ettirilmekte ve bu mahkemece de değerlerin yüksek tespit edilmesi nedeniyle Devletimiz gereksiz yere daha büyük bedeller ödemek zorunda kalmaktadır.

Bu durumda, mülkiyet haklarına saygı ve mali sistemin aksamaması ile 5018 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uygun hareket edilmesi amacıyla daha gerçekçi ve uygulanabilir master plana göre ödeme planlarının hazırlanarak yıl içinde gerekli ödeneğin talep edilmesi ve bu ödeneklerin kullanılabilirliğinin sağlanması için serbest bırakma oranının kaldırılmasının, yılın ilk gününden son gününe kadar olabilecek sorunları giderebileceği düşüncesindeyiz.

Ayrıca, söz konusu edilen bu tedbirlerin, teşkilatımızda keyfi uygulamalar yapılıyor imajını ortadan kaldıracığı ve vatandaşların haklarını koruduğu gibi kamulaştırma işlemlerinin iptali davalarının açılarak yol yapının geciktirilmesini de önleyeceği düşüncesiyle, Kurumumuz üst düzey

yöneticilerince Maliye Bakanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunulması da yerinde olacağı kanaatindeyiz.

9.3. Kuruluşumuz adına geçmiş yıllarda kamulaştırılan, yola terk edilen veya tesis sahası olarak hazine adına tescil edilerek tahsis olunan taşınmazların sayısal alındılarının yapılarak güncelleştirmenin oluşturulması sonucunda terkin işlemleri yapılmasına rağmen zorunlu kılınan diğer işler nedeniyle bu çalışmaların zaman zaman ötelendiği anlaşılmıştır. Geçmiş yıllarda ihaleli veya emanet olarak kamulaştırma planı hazırlanmış yolların güncellenmesinin bir an önce bitirilmesi, bu yolların dışındaki yollarımız ve çevresindeki kullanılabilir ocak sahalarının güncellenmesine de, belirlenecek öncelik sırasına göre devam edilmesi, ayrıca; taşınmazların satılması veya devredilmesi gibi taleplerle de karşılaşıldığından ileriki yıllarda ihtiyaca göre gerekli olabileceklerin tespit edilebilmesi, bu çalışmalar yapılırken bölünmüş yollar, kuzey-güney ve otoyol bağlantıları, şehir geçişleri ve özellikle metropollerde kentsel dönüşüm projelerine uygun kavşak ve bağlantı yollarının esas alınması, ağıdan çıkarılacak yollar konusunda birliktelik oluşturulması ile mülkiyet açısından malikler ile idaremiz arasındaki sorunların azaltılması hususunda da Kurumumuzun yatırım programlarına uygun güzergâh ve taşınmazların belirlenerek oluşturulmakta olan Kamulaştırma Bilgi Sistemine dahil edilmesi, gerekli görülmektedir. Bu amaçla güncelleme çalışmaları ertelemeler yapılmayarak hızlandırılmalıdır.

9.4. İdaremiz adına tahsis edilen taşınmazların ve yol güzergâhlarındaki emniyet sahalarının korunması ve kullanılmasında, üçüncü şahıslar tarafından yapılan tecavüz veya işgallerle ilgili 3091 sayılı Kanun, yönetmelik ve genelgeler doğrultusunda işlemler yapılmasına ve mahkemelerde davalar açılmasına rağmen, gerek işlerin yoğunluğu ve gerekse karayollarına tahsisli olan bir kısım taşınmazların diğer kurumlara geçici veya tahsisli olarak verilmesi nedenleriyle sorunlar yaşandığı ve caydırıcılığın tam olarak sağlanamadığı anlaşılmıştır. Bölünmüş yol yapımları nedeniyle tahribata uğrayan kamulaştırma sınırlarının tespit edilmesi, güncelleştirme çalışmaları sonucunda netleşecek olan taşınmazlara ait bilgilerin Kamulaştırma Bilgi Sistemine aktarılması, özel bir güvenlik biriminin kurulması ve bunların korunmasında etkin olacak Şube Şefliklerine bilgi verilmesi için gerekli olan talimat verilmelidir.

9.5. Yol yapım ve bakımı amacıyla çalıştırılan ocakların işletilmesi için alınan Hammadde Üretim İzin Belgesinde belirtilen alanların tespitinde Taşocakları Nizamnamesi kapsamında önceden verilen ocak ruhsatlarının koordinatları sağlıklı olmadığından intibak aşamasında bu düzeltmelerin yapılarak imalat haritalarının çıkartılabildiği, ancak; ocakların kontrollerinde aksamalar yaşandığı, diğer yandan; Yapım ve Asfalt Başmühendisliklerince çıkılan ihalelerde 2008/17 ve 2008/21 sayılı Genelgelerde belirtilen şerhin şartnamelere konulması, bu konuda daha duyarlı davranılması gerekliliğine uyulmayarak söz konusu izin belgelerinin iptali ile cezai işlemlere maruz kalındığı ve dolayısıyla Hammadde Üretim İzin Belgelerinin yenilenmesinde sorunlar yaşandığı, anlaşılmış olup Kurumumuzun itibarının korunması ve bu konuda yaşanan zaman kayıplarının önlenmesi için, gerekli organizasyonların yapılması ve ilgili mevzuat hükümlerine titizlikle riayet edilmesi sağlanmalıdır.

10. Makine ve İkmal Faaliyetleri:

10.1. Teşkilatımızın sorumluluğunda bulunan hizmetleri en iyi şekilde yerine getirilebilmesi, ayrıca olağanüstü hallerde deprem, heyelan sel gibi doğal afetlere anında müdahale edebilmesi için etkin bir yapıya sahip, yeterli ve eğitimli kullanıcılar ile dengelenmiş bir makine parkına sahip olması gerekmektedir.

10.2. Düzenli bir hizmetin yürütülebilmesi için Şube Makine parklarının coğrafi durum, yol ağı, trafik yoğunluğu, yörenin iklimi, geçmişte yaşanan deneyim ve doğal afetler göz önüne alınarak, bilgi ve deneyimine güvenilir öngörü sahibi teknik personel ile kullanıcıların düşünce ve önerileri değerlendirilerek hizmete ve amaca uygun makine ve ekipman seçimi yapılarak oluşturulan makine parklarının daha ekonomik ve verimli çalıştırılacağı kanaatindeyiz.

10.3. Mevcut makine ve ekipmanı kullanacak sürücü operatörü sayısı çok yetersiz olduğundan, yeterli hale getirilmesi için kadro temin edilmesine çalışılması, temin edilemediği takdirde hizmet alımı yöntemi ile karşılanmasının yasal yollarının açılması hususunda gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

10.4. İş yerlerindeki makine ve ekipman zimmet kayıtlarının "Taşınır Mal Yönetmeliği" esaslarına göre zamanında yapılması "Makine ve Atölye İşletme Maliyet Formları Kullanma Yönergesi"ndeki formların söz konusu yönetmeliğe uyarlanması gerekmektedir.

10.5. Atölye Müdürlüğünün sürücü operatöre ve araca ihtiyacı olması nedeniyle kurum dışında çalışan sürücü operatör ve araçların kurumumuz hizmetinde çalıştırılmak üzere geri alınmasını veya çalıştıkları kurumlara transferlerinin sağlanması gerektiği düşüncesindeyiz.

10.6. Bölge Müdürlüklerinde boş bulunan makine arazi mühendisi kadrolarının öncelikle doldurulması, yeterli olmayan Bölge Müdürlüklerinde ise kadro sayısının yeterli hale getirilmesi gerekmektedir.

10.7. Sürücü operatörlere teslim edilen makine ve ekipmanların teslim edilen kişilerce teknik esaslara göre yapılan bakımlarının Periyodik Makine Bakım ve Kontrol Kartı ile Makine Kontrol Kartlarına titizlikle işlenmesi, işyeri makine mühendisi ve makine arazi mühendislerince düzenli olarak kontrol edilmesi gerekmektedir.

10.8. Bölge Müdürlüklerindeki kullanılmış lastikler ile karkasına zarar verilmeden kaplama aşamasına gelen lastiklerin araçlardan sökülerek, kaplama yapılmak üzere, Atölye Müdürlüğüne gönderilmesi hususunda ilgililerin bilgilendirilmesi gerekmektedir.

10.9. İş sağlığı ve güvenliği konusunda risklerin değerlendirilerek gerekli önlemlerin alınması ve bu konularda eğitim verilmesi gerekmektedir.

10.10. Çalışanların mesleki yeterliklerini geliştirmek, bilgi ve becerilerini artırmak daha verimli hizmet üretmelerini sağlamak amacıyla, yeterli ve nitelikli eğitici temini ile ihtiyaç duyulan kursların düzenlenmesine devam edilmelidir.

11. İdari İşlere İlişkin Faaliyetler:

11.1. Bölge Müdürlüklerinde eğitilmiş ve deneyimli personellerin emekliye ayrılması nedeniyle, hizmet alımı ile yürütülemeyecek kadrolarda yetişecek, özellikle eğitim ve deneyim isteyen muhasebeci, büro ve arşiv işleri gibi kilit noktalarda çalışacak memur personele ihtiyaç bulunmaktadır.

11.2. Misafirhane, Tabldot ile Lokal-Kafeteryanın işletilmesi ile ilgili olarak;

- Misafirhane, Tabldot ile Lokal-Kafeteryanın Denetlenmesini düzenleyen; Misafirhane Talimatının 18. Maddesi, Tabldot Talimatının 8. ve Lokal-Kafeterya Talimatının 4.maddelerinin 5018 sayılı kanunun 63.maddesine uygun hale getirilmelidir.
- Misafirhane Talimatında yönetim Kurulu olmadığı halde, Genel Müdürlük ve bazı Bölge Müdürlüklerinde Misafirhane Yönetim Kurulları oluşturulduğu görülmüş, olumlu sonuç veren bu uygulamada yeknesaklığı sağlamak için Misafirhane Talimatının Misafirhanenin Yönetimi düzenleyen 4.maddesinin değiştirilmelidir.
- Tabldot Talimatın 3.maddesinin Tabldot Yönetimi ile ilgili Toplu İş sözleşmesinin 118.maddesine uygun hale getirilmelidir.
- Karayolları Genel Müdürlüğünün 24.12.1992 tarih ve 6564 sayılı Olur'u ile yürürlüğe giren Tabldot ile Lokal ve Kafeterya Talimatlarının Bölge Müdürlüğü Sosyal İşler Şubesi Müdürleri ile Tabldot ve Kafeterya ile Misafirhane sorumlularının görüşü alınarak güncellenmesi ve söz konusu talimatlara uyulmasının sağlanmalıdır.

11.3. Bölge Müdürlükleri ile bağlı Şube Şefliklerindeki dosyalama sisteminin Başbakanlığın 2005/7 sayılı Genelgesine istinaden, Genel Müdürlüğümüz Organizasyon ve Avrupa Birliği Şubesi Müdürlüğüne hazırlanan "Standart Dosya Planına" göre yapılmasının sağlanmalıdır.

11.4. Temizlik hizmeti için alınan personelin amacı dışında bürolarda çalıştırılmaması ile ilgili olarak Bölge Müdürlükleri ile Akköprü Atölye Müdürlüğü'nün yazılı olarak bilgilendirilmesi gerekmektedir.

11.5. Sağlık Hizmetleri Şubesi Müdürlüğüne ve Bölge Tabipliğine gelen Hastaların O andaki ve daha önceki muayene ve tedavi bilgileri (sürekli kullandıkları ilaçlar; eski laboratuvar bulguları, alerjik durumlar v.b) kayıt altında alınarak, hastaların teşhis ve tedavilerinde zaman kaybının önlenmesi için Hasta Takip Programına geçilmelidir.

11.6. Kamu İhale Kanununun 22/d maddesi gereğince yapılan malzeme alımlarında;

- "Onay Belgesi" düzenlenmeden Mal ve Hizmet Alımı Uygulama Yönetmeliğinde belirtildiği şekilde "Yaklaşık Maliyet Tutanağı" düzenlenmesi,
- 4734 sayılı Kanununun 22.maddesinin (d) bendinde belirtilen ve her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucu ön görülen parasal limitin aşılabacağı tespit edilmesi halinde söz konusu ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi, ayrıca Kamu İhale Kanununun 19.maddesine göre açık ihale usulü ile temin edilmesi gereken ihtiyacın, kanunun 22/d maddesinde ön görülen sınırların altına kalacak şekilde adet bazında veya kalemlere/gruplara bölünemeyeceği,
- İhtiyaç Fişindeki malzeme miktarlarının söz konusu Fişi imzalayan yetkili dışındaki kişiler tarafından değiştirilmemesi gerektiği,

konularının tüm teşkilatımıza tekrar duyurulması gerekmektedir.

C. UZLAŞILAMAYAN HUSUSLAR

Faaliyet döneminde Genel Müdürümüz ile İç Denetçilerimiz arasında ortaya çıkan görüş ayrılığı olmamıştır. Denetim raporlarında gündeme getirilen tespit ve öneriler üst yöneticimiz tarafından uygun görülerek gerekli aksiyonun gösterilmesi amacıyla ilgili birimlere iletilmiştir.

D. DANIŞMANLIK VE DİĞER FAALİYETLER

2009 yılı içerisinde kurum içerisinde diğer birimlerden ve üst yöneticimizden her hangi bir talep gelmemesi nedenleriyle plan ve program dahilinde danışmanlık faaliyeti yürütülmemiştir.

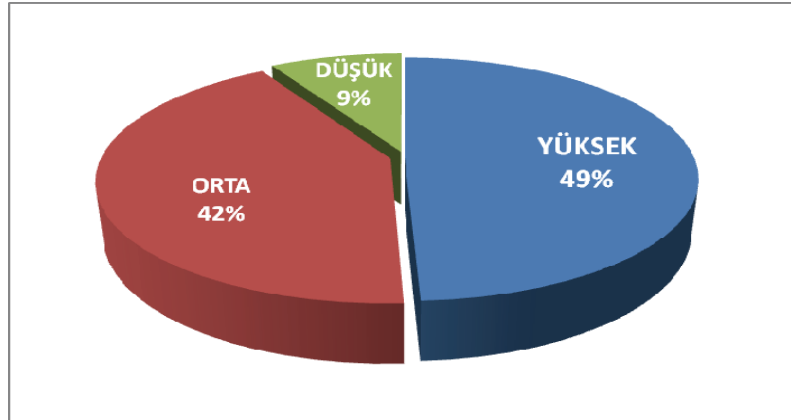
Ancak, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun (İDKK) 19/02/2009 tarihli talebi ve Genel Müdürlüğümüzün 10/03/2009 tarihli, B.11.1.TCK.0.64.20-904/0068 sayılı yazısı uyarınca; İç Denetçilerimizden bir kişi Temmuz ayı sonuna kadar haftanın iki günü İç Denetim Birimlerinin ve İç Denetim Koordinasyon Kurulunun ihtiyaçları çerçevesinde en uygun otomasyon yazılımının teminine ilişkin çalışmalara katkı sağlamak amacıyla görevlendirmiştir. Yapılan çalışmalar görevlendirilen diğer İç Denetçilerle birlikte 07/08/2009 tarihinde İDKK'ya raporlanmıştır.

E. FAALİYETLERE İLİŞKİN SAYISAL BİLGİLER

2009 yılı denetim ve danışmanlık faaliyetlerine ilişkin bazı sayısal bilgiler aşağıda özetlenmiştir:

- Hazırlanan ve uygulamaya konulan *toplam denetim raporu sayısı* **11**'dir. Bu faaliyetlerde uygulanan *denetim türü* **Sistem Denetimi** olmuştur.
- Denetimlerin 2'şer kişiden oluşan toplam 7 denetim ekibi tarafından yürütüldüğü ve raporlandığı dikkate alındığında, bir denetim ekibi tarafından üretilen *ortalama rapor sayısı* **1,57***dir.
- Denetim raporlarında yer verilen *toplam bulgu sayısı* **138** olmuştur. Bu bulgular oluşturduğu riskler açısından değerlendirilerek önem düzeylerine göre;
  - Hedefin ulaşılmasına yönelik acil bir önlem alınması gerekli görülen bulgular *yüksek*,
  - Hedeflere ulaşılabilmesinde maruz kalınabilecek risklerden sakınılabilmesi için önlem alınması gerekli görülen bulgular *orta*,
  - Kontrolleri geliştirmek ve faaliyetlerin etkinliğini arttırmaya yönelik bir aksiyonun özendirilmesi veya teşvik edilmesi gerekli görülen bulgular *düşük*,

şeklinde sınıflandırılmışlardır. Bulguların bu sınıflara göre yüzdesel dağılımı ise aşağıda özetlenmiştir:

Bulguların Önem Düzeyine Göre Dağılımı

- Denetim raporları yanı sıra, danışmanlık hizmeti kapsamında yukarıdaki III/D Bölümünde detayları açıklanan ve doğrudan İç Denetim Koordinasyon Kuruluna raporlanan **1** adet *inceleme raporu* da bulunmaktadır.

* 11 adet raporun 7 adet denetim ekibine bölünmesi suretiyle elde edilmiştir.

IV. PERFORMANS BİLGİLERİ

A. KALİTE GÜVENCE DEĞERLENDİRMELERİ

Kalite güvence ve geliştirme programı çerçevesinde 2009 yılında her hangi bir iç ve dış değerlendirme yapılmamıştır.

Ancak görevlerin yürütülmesi sırasında kalite güvencenin sağlanması amacıyla Başkanlığımızca izlenecek adımlar belirlenmiş ve her bir adımda kullanılacak standart çalışma kâğıtları oluşturularak denetimlerde uygulama birlikteliği sağlanmıştır.

B. DİĞER DEĞERLENDİRMELER

Bu yıl içerisinde anket, görüşme, grup tartışması, gözlem, durum veya paydaş analizi, fayda/maliyet, maliyet/etkinlik analizi gibi diğer yöntemlerle birimizin performansının değerlendirilmesine dönük bir çalışma yapılmamıştır.

C. ONAYLANMAYAN TESPİT VE ÖNERİLER

Yaptığımız denetime ilişkin onaylanmayan tespit ve önerimiz olmamıştır.

V. İÇ DENETİMİN KABİLİYET VE KAPASİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. ÜSTÜNLÜKLER

- Atanan iç denetçilerin mesleki tecrübeleri ile denetim motivasyonlarının kuvvetli olması,
- İç denetim alanındaki mevzuatın büyük ölçüde tamamlanmış olması,
- Genel Müdürlüğümüze tahsis edilen 15 adet İç Denetçi kadrosunun tamamına atama yapılmış olması,
- 5018 sayılı Kanunun geçici 5. maddesi uyarınca atanan İç Denetçilerin tamamının kurum içinde daha önce hizmeti bulunması nedeniyle kurum faaliyetleri hakkında iyi seviyede bilgi sahibi olmaları,
- Üst yönetimin iç denetimin yapılandırılması konusunda gerekli desteği vermesi,
- Birim yöneticilerinin iç denetime karşı olumlu ve yapıcı tutumları.

B. ZAYIFLIKLAR

- İç denetim faaliyetinin pratik uygulamalarının Türkiye’de ve kurumumuzda henüz başlangıç aşamasında olması,
- İç denetimle ilgili bilgi teknolojileri alt yapısının oluşturulmamış ve yaygınlaştırılmamış olması nedeniyle işlemlerde standartlaşmanın sağlanamaması,
- Başkanlığımızın, Genel Müdürlüğümüz teşkilat yapısı içindeki yerinin yeni yeni kavranmaya başlanması ve İç Denetim Birimine henüz Başkanlık kadrosunun tahsis edilmemesi nedeniyle Birimin hukuki ve mali kimliğine tam olarak kavuşamaması.

C. DEĞERLENDİRME

Yukarıda sayılan üstünlüklerimizle karşı karşıya kalacağımız tehditleri asgari seviyeye indirmeye çalışırken, zayıflıklarımızı ise özellikle iç denetim alanındaki modern yaklaşımlarla yakalanacak fırsatlarla bertaraf etme noktasında gerekli çaba gösterilecektir.

VI. İDARENİN RİSKLERİ, RİSK YÖNETİMİ, YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMİ

A. TANIMLANMIŞ RİSKLER

İdaremiz tarafından risk tanımları henüz oluşturulmamıştır. Ancak 2009 yılında denetim konularıyla ilgili yaptığımız çalışmalarda, iç denetçilerimizin de desteğiyle Merkez Birim Yöneticilerince birimin faaliyetlerine ilişkin "Risk Kütüğü" oluşturulmuştur.

Bu risklerden aşağıda konu başlıkları itibariyle sınıflandırılan risklerle ilgili olarak iç denetçilerimiz tarafından incelemelerde bulunulmuş ve üst yönetime gerekli raporlamalar yapılmıştır.

1. Yol Yapım Faaliyetleri:

1.1. Uygulamaya konulacak proje ve eklerinin sağlıklı ve güncel olmaması,

1.2. İşin Karayolu Teknik Şartnamesi ve sözleşme eklerinde belirtilen esaslara uygun olarak yapılmaması ve yeterli kalite kontrolünün sağlanamaması,

1.3. Ödemeye esas belgelerin (Ataşman, Röleve, Enine Kesit Defteri, Kübaj Cetveli, Kalite Kontrol belgeleri vb gibi) zamanında ve gerçekçi olarak hazırlanmaması,

1.4. Kontrollük görevinde bulunan kişilerin işle ilgili gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olmaması, sayıca yetersiz kalması ve yapım safhalarında yeterli sürede iş başında bulunmaması, genelelerin ilgisine tebliğ edilmemesi,

1.5. İş Deneyim, İş Durum, İş Denetleme, İş Yönetme Belgelerinin düzenlenmesinde hata yapılması,

1.6. Detay projelerin (Elektrik, Kalorifer, Gaz, Temiz ve Pis Su, Havalandırma, Klima vb.) ihtiyaçlara uygun olmaması,

2. Yol Asfalt Çalışmalarına İlişkin Faaliyetler:

2.1. Yol asfalt çalışmalarında kullanılacak projelerin ihale öncesinde güncellenmemesi,

2.2. Çalışmaların şartname ve teknik esaslara uygun ve kaliteli şekilde yapılmaması, bu çalışmaların zamanında ve doğru şekilde kaydedilerek belgelendirilememesi,

2.3. Asfalt çalışmalarında kullanılacak bitümlü malzemenin temini, nakli, depolanması ve kullanılması sırasında istenilen kalitenin sağlanamaması, kayda alınan ve kullanılan bitüm miktarları arasında uyumsuzlukların bulunması,

2.4. Kontrollük görevinde bulunan kişilerin görevlerinin gerektirdiği nitelik ve nicelikte olmaması, bu kişilere yeterli bilgi akışının sağlanamaması ve mesleki gelişimlerinde eksikliklerin bulunması,

2.5. İş deneyim belgelerinin eksik veya hatalı düzenlenmesi,

3. Etüt ve Proje Faaliyetleri:

3.1. İstikşafın Bölge Müdürlüklerince gerçekçi olarak yapılmaması, aplikasyona başlamadan önce, yol ekseninin ilgili başmühendisler ile birlikte gözden geçirilmemesi, projelerin master plan önceliklerine göre sıralandırılamaması, hemzemin ve köprülü kavşaklarda, projelendirilmenin güncellenmiş sayım değerlerine göre yapılamaması ve kavşak planı onayının sağlanamaması nedenleriyle ripaj yapılarak güzergâh değişimine sebebiyet verilerek proje ve yapım sürelerinin uzaması ve maliyetlerin artması,

3.2. Hali hazır harita ile yatay ve düşey hattın belirlenmesinde; gerekli katılımların sağlanamaması ve sanat yapılarının boyut ve yerlerinin doğru tespit edilmemesinin sel, selyap gibi afetlerde seyrişerinin aksamasına ve yolların yeniden inşa edilmesine sebebiyet vererek kaynak israfına neden olması,

3.3. Proje yapımında gerekli olan verilerin gerçekçi olarak hazırlanamaması, yaklaşık maliyetin hesaplanmasında hata yapılması, iş programlarının gerçekçi ve proje ile uyumlu olmaması nedenleriyle yeniden projelendirme ve verilen ödeneklerle yolun bitirilememesi ve keşif artışlarına sebebiyet verilmesi,

3.4. Acilen gündeme gelen proje taleplerinin bulunması, ilave harita alımlarının söz konusu olması ve yer kontrol noktalarının ölçüsü ile detay noktalarının arazide toplanamamasının; projelerin zamanında bitirilememesine ve İstikşaf yapılırken Bölge Müdürlüğü personelinin yeterli hassasiyeti göstermemesi, Yatay ve Düşey hattın oluşturulamaması ve profil taban etüt raporlarının geç gelmesinin de projenin yapım süresini uzatarak zaman kaybına neden olması,

3.5. Ön Araştırma Raporları ile ilgili gerekli bilgilerin Bölge Müdürlüklerinden zamanında gelmemesi ve değerlendirme sonuçlarına uyulmaması, ÇED İnceleme Değerlendirme Komisyonlarına katılımların tam olarak sağlanamaması, neticesinde; cezai müeyyidelerin uygulanmasına hatta ruhsatları iptal edilmesine sebep olarak yapım süresinin uzaması ile çevre kirliliği yaratması,

4. Teknik Araştırma Faaliyetleri:

4.1. Numunelerin Karayolları Teknik Şartnamesi'ne (KTŞ) ve 2007/97 no.lu İç Genelgeye uygun olarak alınmaması,

4.2. Bölge Müdürlüklerinde depolanan malzemelerin depolama koşullarının uygun olmaması,

4.3. Bölge Müdürlüklerinde hazır beton kullanılması durumlarında; sadece beton basınç dayanımlarına bakılarak karar verilmesi, bunun yanında betonun diğer bileşenlerinin (agrega, çimento, su, katkı, vb.) testlerinin yapılmaması,

4.4. Ocak sahalarından alınan numunelerin sahayı tam olarak temsil edememesi,

4.5. Deney cihazlarının kalibrasyonunun yapılmaması,

4.6. Kalibrasyon ve / veya ara kontrol hizmet programının aksamaması,

4.7. Sertleşmiş beton numunelerin kırıldığı preslerin kalibrasyon sertifikalarının 1. sınıf olmaması (fabrika ve Bölge Müdürlüklerinde),

4.8. Radyoaktif kaynak içeren okuma cihazlarının tamir, bakım ve kalibrasyon amacıyla hazırlanmış, 25.07.2007 tarih B091TCK0120500-226.04-547 sayılı yazıda belirtilen hususlara uygun olarak hareket edilmemesi,

4.9. Cihazların tamir, bakım ve kalibrasyon hizmetinin, gerekli eğitimi almamış elemanlar tarafından yürütülmesi,

4.10. Bölge Müdürlüklerinin; hazırladıkları üstyapı dizayn raporlarını, Teknik Araştırma Dairesi Başkanlığı'ndan (TADB) onay almadan uygulamaları,

5. Yol Bakım ve Onarım Faaliyetleri:

5.1. Yol satırlarının, banketlerin, hendeklerin ve sanat yapılarının periyodik bir şekilde kontrol edilerek bakımlarının yapılmaması veya bunların raporlanmaması,

5.2. Kar mücadelesi çalışmalarıyla ilgili standartların belirlenmemiş veya yetersiz olması ya da çalışmaların etkili şekilde yapılmaması,

5.3. Yapım eksiklikleri bulunan yolların Bakım birimince tutanakla teslim alınmadan trafiğe açılması,

5.4. Bakım ve kar mücadelesi işlerinde kullanılacak araç, gereç ve makinelerin sayı ve kapasitelerinin yetersiz olması,

5.5. Protokollü işlerde uygulamayla ilgili yeterli düzenlemeler bulunmaması veya hazırlanan talimat ve genelgelerin ilgililere ulaştırılmaması,

- 5.6.** Protokollü işlerde uygulamaların izlenmemesiyle yol ve trafik güvenliği şartlarının sağlanmaması,
- 5.7.** Envanterlerin güncelleştirilmemesi ve ilgili kayıtlara işlenmemesi,
- 5.8.** Karayolu ağına alınacak veya ağdan çıkarılacak yollara ilişkin verilen görüş kriterlerinin uygun olmaması,
- 5.9.** Devlet ve İl Yollarında bulunan tünellerin elektronik sistemlerinin sürekli bakımları ve elektrik sistemleriyle ilgili olan tesis, tesisat ve sistemlerinin işlevsel kontrollerine ilişkin standartların belirlenmemiş olması veya belirlenen standart ve kontrollerin uygulanmaması,
- 5.10.** Görevli personelin sistemlerle ilgili eğitimlerinin yetersiz olması,
- 5.11.** Tünellerin elektronik ve enerji temini, aydınlatma, elektrifikasyonu ve elektromekanik sistemlerine ait projelerin işletme şartlarına uygun ve yeterliliğine ilişkin Bakım İşletme Birim görüşünün bulunmaması,
- 5.12.** Tünellerin elektronik sistem, enerji temini, aydınlatma, elektrifikasyon ve elektromanyetik sistemlerinde yapım aşamasında yerine getirilmesi gereken eksiklikler giderilmeden işletmeye açılması,
- 5.13.** Tünellerdeki elektronik sistemlerin çalışmalarının yerinde izlenmemesi,
- 5.14.** Kazaların önlenmesine yönelik olarak, iş ve çalışma hayatını düzenleyen mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli önlemlerin alınmaması,
- 5.15.** Tehlikeli maddelerin karayoluyla taşınmasıyla ilgili mevzuatın Kurumumuza yüklediği hususların yerine getirilmesinde eksiklikler bulunması,

6. Otoyol Proje, Yapım, Köprü ve Sanat Yapısı Faaliyetleri:

- 6.1.** Otoyol projelerinde güzergâh belirleme, arazi etütleri ve metrajların sağlıklı ve güncel olmaması,
- 6.2.** Otoyol yapımının Karayolu Teknik Şartnamesi ve Sözleşme eklerinde belirtilen esaslara uygun olarak yapılmaması ve yeterli kalite kontrolünün sağlanamaması,
- 6.3.** Ödemeye esas belgelerin (ataşman, röleve, enine kesit defteri, kübaj cetveli) zamanında ve gerçekçi olarak hazırlanmaması,
- 6.4.** Kontrollük görevinde bulunan kişilerin (Kontrol şefi, kontrol müh, etüt ekibi, vb.) ile müşavir firma görevlilerin işle ilgili gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olmaması, sayıca yetersiz kalması ve yapım safhalarında yeterli sürede işin başında bulunmaması,
- 6.5.** Tünellerdeki ikincil işlere ait detay projelerin ihale ve yapım sürecinin yeterince kontrol edilememesi,

7. Otoyol Bakım İşletme Faaliyetleri:

- 7.1.** İşletmeye açık otoyollarda bakım ve onarımın gerektiği şekilde, şartname ve teknik esaslara uygun yapılamaması,
- 7.2.** Protokol şartları dışında imalatların yapılması ve iyi kontrol edilememesi,
- 7.3.** Elektrik ve elektronik sistemlerin işlevsel kontrollerin yapılamaması,
- 7.4.** Yatay/düşey işaretlemelerin standartlara göre yapılamaması,
- 7.5.** Elektronik geçiş sistemlerinin hedeflenen talepleri karşılayamaması,
- 7.6.** Envanter bilgilerinin toplanamaması ve güvenilirliğinin test edilememesi,
- 7.7.** Otoyol Hizmet Tesislerinin ilgili şartnameye göre işletilememesi,

8. Köprü Etüt, Proje, Yapım ve Bakım Faaliyetleri:

- 8.1. Kontrollük ekibinin (Kontrol şefi, kontrol müh, etüt ekibi, vb.) gerekli kurum içi eğitimleri almamış olması,
- 8.2. İşin proje ve Karayolu Teknik Şartnamesi ile sözleşme eklerinde belirtilen diğer esaslara uygun olarak yapılmaması,
- 8.3. İnşaatın iş programına uygun olarak yapılmaması,
- 8.4. Kontrollük ekibinin (Kontrol şefi, kontrol müh, etüt ekibi, vb.) sayıca yetersiz olması ve görevleri başında yeterince bulunmaması,
- 8.5. Köprü yapımı aşamasında trafik güvenliğinin sağlanamaması,
- 8.6. Ağır taşıt trafiği geçişlerinden dolayı tarihi köprülerin zarar görmesi,

9. Kamulaştırma Faaliyetleri:

9.1. Kamulaştırma planlarının hazırlanması öncesinde, yeterli araştırma ve incelemenin yapılmaması, kamu yararı kararının hatalı alınması, Kıymet Takdir Raporlarının iyi incelenmemesi ve hataların görülebilmesi, Master Planın oluşturulmamış olması nedeniyle, kamulaştırma planlarının sayısallaştırılması ile envanter ve arşiv düzenlenmesi amacıyla verilen ödeneklerin proje bazında takiplerinin yapılamaması, kamulaştırma ödeneklerin yerinde kullanılmaması ve belirlenen ödenekler arasında aktarmalar yapılması, bütçe ile verilen ödeneklerin; proje bazında dağılımlarının yeterli olacak şekilde gerçekçi bir şekilde yapılmaması hallerinde; keyfi uygulamalara geçilmesi, mülkiyet sahipleri ile Kurumumuz arasında ihtilaflara neden olunması ve üçüncü şahıslarla olabilecek hukuki işlemlerde aksamalar yaşanmasının; zaman ve parasal kayıplara sebebiyet verecek olması,

9.2. 5018 sayılı Kanuna göre taşınmazların hazine adına tescil edilmeleri nedeniyle, güncellenmenin yapılmaması ve Bölge Müdürlüklerinde tahsis listelerinin oluşturulmaması, ayrıca; yatırım programlarına göre uygun olarak ileriki yıllarda gerekli olabilecek taşınmazların belirlenememesi, devlet ve il yollarında yapılan kamulaştırmaların güncelleştirilmemesi, terkin kayıtlarının sağlıklı tutulmaması, taşınmazların gereği şekilde korunamaması ve özel şahıslarca yapılan tecavüzlerin engellenememesi neticesinde; ileriki yıllarda yapılacak çalışmalarda aksamaların yaşanması ve dolayısıyla yapım işlerinin uzaması ve maliyetlerin artması,

9.3. Kamulaştırılan alanların tesis, ariyet alanları ve ocak yerleri ile ilgili harita ve listelerinin yapılmaması, yatırım ve çalışma programı hazırlanırken istisnâ problemi olmayanlara önceliğin verilmemesi, ocakların, yasalara ve sözleşmelere uygun şekilde çalıştırılmaması sonucunda; imaj ve maddi kayıpların oluşması,

9.4. Müdürlük için gerekli olan malzemelerin sağlanamaması ve bunların dağıtımı ve mevcutların onarımlarının yapılamaması nedeniyle, işlemlerin yürütülmesinde aksamalara ve dolayısıyla zaman kaybına sebep olunması,

10. Makine ve İkmal Faaliyetleri:

- 10.1. Makine ihtiyaçlarının belirlenmesi ve seçilmesinde ilgili birimlerle işbirliği yapılmaması,
- 10.2. Makinelerin yerinde ve usulünde çalıştırılmaması,
- 10.3. Araçların bakımlarının teknik esaslara uygun olarak yapıp yapılmadığının kontrol edilmemesi ve izlenmemesi, Makine işletme maliyetlerinin düzgün hesaplanamaması,
- 10.4. Genel Müdürlük Olur'u dışında araç kiralınması,
- 10.5. Genel revizyon ve onarım için atölyeye gelen makine ve taşıtların, onarım ve revizyonlarının zamanında yapılmaması, Atölye işletme maliyet hesaplarının, Makine ve Atölye İşletme Maliyet Formları Kullanma Yönergesine uygun tutulmaması,
- 10.6. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ilgili gerekli tedbirlerin alınmaması,

10.7. Makine ve ekipmanların kullanımı ve bakımı konusunda kullanıcı personelin nitelikli bir şekilde eğitilmemesi,

10.8. İkmal işlemlerinin doğru ve zamanında yapılmaması, yedek parça ve petrol ürünlerinin şartname hükümlerine göre teslim alınmaması, ambarlamasının ve sarfiyatının ilgili yönetmeliklere uygun yürütülmemesi,

11. İdari İşlere İlişkin Faaliyetleri:

11.1. Misafirhane, yemekhane, lokal ve kafeteryanın talimatlara uygun işletilmemesi, hesaplarının düzenli tutulmaması,

11.2. Lojmanların kamu konutları ile ilgili işlemlerin Kamu Konutları Yönetmeliğine uygun yürütülmemesi,

11.3. İdare binaları ile sosyal tesislerin yangın, hırsızlık ve sabotaja karşı korunması için yeterli güvenlik tedbiri alınmaması,

11.4. İdare binaları ile sosyal tesislerin, temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım ve onarım hizmetleri ile personel servis hizmetlerinin etkin yürütülmemesi,

11.5. Evrak Kayıt ve Arşiv İşlerinin yönetmelik ve talimatlara uygun yapılmaması,

11.6. Her türlü mal ve hizmet alınması ile ilgili iş ve işlemlerin doğru ve zamanında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, ilgili yönetmelik ve eklerinde belirtilen esaslara uygun yapılmaması,

11.7. Çalışan memur ve işçi personelin acil durumlarda yararlanabilecekleri ilaç araç ve gereç sağlanmaması ile bunların sağlık durumlarının kartlarına düzenli işlenmemesi.

B. MEVCUT KONTROLLERİN ETKİNLİĞİ VE YETERLİLİĞİ

Yukarıda belirtilen risklere ilişkin yapılan değerlendirmede mevcut kontrollerin tasarımının genel anlamda "makul" seviyede olduğu ancak bu kontrollerin uygulanması noktasında "sınırlı" faaliyet gösterildiği anlaşılmıştır.

Bu kapsamda, denetlenen alanlarda temel iç kontrol eksikliklerinin mevcut olması ve bu durumun denetlenen faaliyetler için hedeflenen sonuçlara ulaşılmasında risk teşkil ettiği belirlendiğinden mevcut kontrol faaliyetlerinin yeterliliğine ilişkin "sınırlı" bir güvence verilmiştir.

C. YENİ RİSK ALANLARI VE BUNLARIN OLASI ETKİLERİ

Önceden tanımlanmış ve yazılı hale getirilmiş risk alanları olmadığından yaptığımız çalışmanın tamamı yeni risk alanı olarak değerlendirilmiş ve buna ilişkin açıklamalara yukarıda yer verilmiştir.

D. VERİLEN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

İdaremizin risk yönetimi kapsamında öncelikle risklerini tanımlaması ve derecelendirilmesi, daha sonra bunlara ilişkin mevcut ve olması gereken kontrol faaliyetlerini değerlendirerek gerekli tedbirleri alması önem arz etmektedir. Bu kapsamda yapılabilecek işlemlere ilişkin bazı görüş ve önerilerimiz şu şekildedir:

- Her birimde görev, yetki, sorumlulukların belirlenmesi ve iş akış süreçlerinin çıkarılması yolunda kısa vadeli ve öncelikli bir eylem planının hazırlanması,
- Çalışanların risk ve kontrol kavramlarını algılamalarına yönelik eğitimler ve çalıştaylar düzenlenmesi,

- Kurumsal bazda bir risk değerlendirme modeli oluşturularak risklerin bu esaslar dahilinde derecelendirilmesi, bu şekilde birimler arasında risk önceliklendirmesi konusunda uygulama birliğinin sağlanarak kurumsal düzeyde risklerin belirlenmesi,
- Etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için mevcut kontroller üzerinden risk tanımlanması yapılması yerine, öncelikle risklerin belirlenmesi ve bu riskler dikkate alınarak kontrol faaliyetlerinin oluşturulması veya mevcut kontrollerin revize edilmesi.

VII. EĞİTİM FAALİYETLERİ

Başkanlığımız İç Denetçilerinin "Denetim Türleri ve Teknikleri" konusundaki mesleki yetkinliklerini arttırmak amacıyla, DEVAK Eğitim Hizmetleri Ltd. Şirketinden (*Deloitte Academy*) 16/11/2009–20/11/2009 tarihleri arasında 30 saat süreyle eğitim hizmeti satın alınmıştır.

Kurumumuz iç denetçilerinin yanı sıra Vakıflar Genel Müdürlüğünden 2, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden 3, Ulaştırma Bakanlığında 2 İç Denetçinin de katılımının sağlandığı hizmet içi eğitim faaliyetinde aşağıda belirtilen konular kapsamıştır:

SN	EĞİTİM KONUSU	EĞİTİM SÜRESİ
1	Denetim Türleri Hakkında Genel Bilgi	1 saat
2	Mali Denetim ve Uygulama Örnekleri <ul style="list-style-type: none"> • Tanımı (15') • Örnek bir mali denetim uygulamasının incelenmesi (105') 	2 saat
3	Performans Denetimi ve Uygulama Örnekleri <ul style="list-style-type: none"> • Tanımı (15') • Örnek bir performans denetimi uygulamasının incelenmesi (105') 	2 saat
4	Bilgi Teknolojileri (BT) Denetimi ve Uygulama Örnekleri <ul style="list-style-type: none"> • Tanımı (15') • Örnek bir BT denetimi uygulamasının incelenmesi (105') 	2 saat
5	Uygunluk Denetimi ve Uygulama Örnekleri <ul style="list-style-type: none"> • Tanımı (15') • Örnek bir uygunluk denetimi uygulamasının incelenmesi (105') 	2 saat
6	Sistem Denetimi ve Uygulama Örnekleri <ul style="list-style-type: none"> • Tanımı (15') • Örnek bir sürecin tanımlanması (120') • Bu sürece ilişkin iş akışının oluşturulması (120') • Sürece ilişkin risklerin belirlenmesi (150') • Risklerin değerlendirilerek önceliklendirilmesi (150') • Süreçte yer alan kontrollerin belirlenmesi ve sınıflandırılması (150') • Kontrollerin değerlendirilerek test edilmesi (150') • Faaliyetlerin çalışma kâğıtlarıyla ilişkilendirilmesi (90') • Çalışmaların raporlanması (120') • Rapor sonuçlarının izlenmesi (120') • Denetim sırasındaki suiistimal belirtilerinin tespiti ve raporlanması (75') 	21 saat
TOPLAM		30 saat

Ayrıca, bir iç denetçimiz, kamu iç denetçilerinin mesleki kapasitelerinin güçlendirilmesi ve yurtdışı iyi uygulama örneklerinin yerinde görülmesi amacıyla hazırlanan ve Başbakanlık Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığınca gerçekleştirilen proje çerçevesinde; 23 farklı kamu idaresinden 25 iç denetçiyle birlikte İngiltere'deki iç denetim uygulamalarına ilişkin eğitim ve çalışmaya katılmak üzere 19/04/2009–02/05/2009 tarihleri arasında 14 gün süreyle yurtdışında görevlendirilmiştir.

2009 yılı içerisinde Karayolları 31. ve 32. Adaylık Eğitimi Programı kapsamında Başkanlığımız faaliyetleri hakkında bilgilendirmede bulunulması amacıyla kurumumuz aday memurlarına yönelik eğitim faaliyeti de gerçekleştirilmiştir.

VIII. ÖNERİ VE TEDBİRLER

2009 yılı faaliyet sonuçları ile genel ekonomik koşullar, bütçe imkânları ve beklentiler göz önüne alındığında, 2010 yılında birim bazında denetimler gerçekleştirilerek süreçlerin tanımlanması ve risklerin belirlenmesine ağırlık verilmesi planlanırken, elde edilen tecrübe ve bilgilerle ileriki yıllarda tamamıyla süreç esaslı denetim anlayışına yönelinmesi hedeflenmektedir.

Çalışmalarımız sırasında yaşanabilecek en önemli sorunun Başkanlığımız ile Teftiş Kurulu Başkanlığı arasındaki görev çakışmasının her iki birimin faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemesi ve denetlenen birimler nezdinde denetime bakış açısında olumsuzluk yaratması olacağı düşünülmektedir. Ancak, mevzuat düzenlemeleriyle aşılabilecek bu problem için Başkanlığımızca alınabilecek bir tedbir bulunmamaktadır.

Diğer bir risk alanı olan değişime karşı direncin ise özellikle üst düzey yöneticilere yapılacak gerekli bilgilendirme çalışmalarıyla aşılabileceği düşünülmektedir. Bilgilendirmenin yanı sıra ve belki de daha önemlisi, ortaya konacak yapıcı ve değer katıcı iç denetim faaliyetlerinin değişime karşı olan direnci desteğe dönüştüreceğine inanmaktayız. Bu nedenle, Başkanlığımızca ulusal ve uluslararası alanlarda görülen iyi uygulama örneklerine benzer çalışmalar üretilmesi yönünde gerekli tedbirler alınacaktır.